

UCHWAŁA NR XVIII/140/2016

RADY MIEJSKIEJ W CHRZANOWIE

z dnia 29 marca 2016 r.

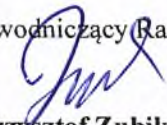
o przyjęciu programu gospodarczego pn. „Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016 - 2023” .

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 ze zm.) na wniosek Burmistrza Miasta Chrzanowa

**Rada Miejska w Chrzanowie
uchwała :**

- § 1. Przyjmuje się program gospodarczy pn. „Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016–2023”, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Chrzanowa.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Zubik

PRZEWODNICZĄCY RADY

Krzysztof Zubik

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

Kraków / Chrzanów, grudzień 2015

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

OPRACOWANIE:

FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji

MISTiA NA SZLAKU

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
CEL I ZAKRES OPRACOWANIA	3
PRZESŁANKI BUDOWY STRATEGII ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023	6
METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ.....	7
ORGANIZACJA PROCESU TWORZENIA STRATEGII.....	11
CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA.....	14
WNIOSKI Z SONDAŻU SPOŁECZNEGO WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY CHRZANÓW	14
WNIOSKI Z DIAGNOZY PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH GMINY CHRZANÓW.....	20
ANALIZA SWOT DLA GMINY CHRZANÓW	30
WYZWANIA ROZWOJOWE GMINY CHRZANÓW	39
CZĘŚĆ WDROŻENIOWA	49
WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW	49
PLAN OPERACYJNY STRATEGII	51
SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA STRATEGII	105
SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI ORAZ AKTUALIZACJI STRATEGII	115
ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU	122

WPROWADZENIE

CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Inicjatywa opracowania Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 wynika z dynamiki zmian społeczno-gospodarczych, zachodzących w obrębie gminy, jak i w jej otoczeniu, a także z potrzeby dostosowania do nowych założeń prowadzenia polityki rozwoju wytycznych i rekomendacji zapisanych w dokumentach nadrzędnych. Posiadanie aktualnej Strategii jest również kluczowym argumentem w procesie ubiegania się o fundusze na działania rozwojowe w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów jest dokumentem pianistycznym o perspektywie długofalowej, wyznaczającym najważniejsze obszary, cele, kierunki rozwoju i zadania do 2023 roku, a także metody weryfikacji osiągniętych rezultatów polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni gminy Chrzanów. Strategia ma stanowić narzędzie wspierania pozytywnych zmian społeczno-gospodarczych oraz niwelowania barier rozwojowych w całej przestrzeni gminy Chrzanów.

Dokument stanowi efekt wielomiesięcznej pracy władz samorządowych gminy Chrzanów, przedstawicieli instytucji publicznych, reprezentantów lokalnego i ponadlokalnego biznesu, mieszkańców, a także przedstawicieli środowiska pozarządowego i inicjatyw społecznych, którzy zaangażowali się w proces jej tworzenia. Moderatorem procesu tworzenia Strategii był FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji.

Strategia jest wyrazem polityki rozwoju, przyjętej w drodze uzgodnień i szerokiej debaty publicznej, realizowanej poprzez badania społeczne, spotkania warsztatowe oraz konsultacje społeczne (zgodnie z przyjętym partycypacyjno-eksperckim modelem prac nad Strategią). Dzięki temu, w sposób możliwie najbardziej kompleksowy i bezpośredni, **uwzględnia potrzeby i oczekiwania całej wspólnoty gminnej.**

Uwzględniając nowe zasady prowadzenia polityki rozwoju, **Strategia cechuje się kompleksowością podejścia i wieloaspektowością tematyczną oraz wielopoziomowością zaangażowania wszystkich podmiotów, partycypujących w kreowaniu rozwoju lub będących jego odbiorcami. Dokument zawiera zadania będące w kompetencji samorządu gminnego, ale również innych podmiotów i instytucji uczestniczących w pracach analityczno-diagnostycznych oraz planistyczno-wdrożeniowych, potwierdzając tym samym wolę współpracy na rzecz strategicznego rozwoju gminy Chrzanów. Realizacja wyzwań rozwojowych będzie się wiązać ze współdziałaniem samorządów różnych szczebli, instytucji państwowych oraz partnerów społecznych i prywatnych, w tym również w związku z pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych.** Stąd też, jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed samorządem gminy Chrzanów jest nawiązywanie współpracy z administracją publiczną, jednostkami samorządu terytorialnego różnych szczebli i instytucjami publicznymi, oraz z sektorem gospodarczym, organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, mającymi wpływ na realizację celów i kierunków interwencji.

Strategia opisuje najważniejsze wnioski z prac analityczno-diagnostycznych oraz badań społecznych, na podstawie których zidentyfikowane zostały wyzwania rozwojowe, a także część wdrożeniową, określającą cele i działania służące rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy Chrzanów.

W szczególności Strategia:

- diagnozuje obecną pozycję konkurencyjną gminy,
- wskazuje najważniejsze potrzeby i oczekiwania społeczne,
- opisuje mocne i słabe strony gminy, a także szanse i zagrożenia płynące z otoczenia,
- tworzy wizję rozwoju w perspektywie wieloletniej,
- określa spójne cele rozwoju,
- wskazuje kierunki interwencji strategicznej,
- koordynuje różne terytorialne, sektorowe i techniczne plany oraz dokumenty strategiczne,
- koordynuje i skupia pod względem przestrzennym wykorzystanie funduszy,
- określa zasady wdrażania, ze szczególnym uwzględnieniem procesów współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej.

Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 jest spójna z priorytetami i celami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie oraz krajowych strategii sektorowych (m.in. Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, Strategii Sprawne Państwo 2020), a także Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020.

PRZESŁANKI BUDOWY STRATEGII ROZWOJU GMINY NA LATA 2016-2023

Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 jest odpowiedzią na dynamikę zmian społeczno-gospodarczych, zachodzących w obrębie gminy, jak i w jej otoczeniu, a także wynika z nurtu przesłanek formalno-prawnych, uzasadniających potrzebę weryfikacji dokumentów strategicznych wszystkich JST w kraju (konieczność przeglądu i weryfikacji Strategii w kontekście dostosowania założeń do nowych wytycznych i rekomendacji, które płyną z dokumentów o charakterze nadrzędnym).

Wśród kluczowych czynników, determinujących potrzebę przygotowania Strategii na lata 2016-2023, należy przede wszystkim wymienić następujące:

- Zmieniająca się sytuacja gospodarcza i społeczna wewnątrz gminy, jak i w jej otoczeniu – konieczność reagowania na nowe warunki rozwojowe oraz potrzeby i oczekiwania społeczne;
- Nowy paradygmat polityki regionalnej – nowe zasady prowadzenia polityki rozwoju, zakładające lepsze wykorzystywanie potencjałów rozwojowych i specjalizacji lokalnych oraz wzmocnienie konkurencyjności (a nie okresową kompensację w regionach zacofanych), zmianę jednostek interwencji z jednostek administracyjnych na funkcjonalne obszary społeczno-gospodarcze, a także oparte na szerokim współdziałaniu międzysektorowym i międzyorganizacyjnym zarządzanie publiczne;
- Nowe i zaktualizowane dokumenty strategiczne szczebla wspólnotowego, krajowego i regionalnego – konieczność dostosowania Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów do nowych założeń prowadzenia polityki rozwoju, zapewnienia spójności z priorytetami nadrzędnych dokumentów strategicznych, w tym uspołnieniu horyzontu czasowego Strategii z horyzontem czasowym nowego

okresu programowania Unii Europejskiej oraz dokumentów nadrzędnych;

- Oparcie systemu realizacji polityki regionalnej o zasadę wieloszczeblowego zarządzania procesami rozwojowymi – zaangażowanie wielu partnerów, tworzenie i utrwalanie szerokich partnerstw między instytucjami publicznymi i społeczeństwa obywatelskiego tak, by zapewnić skuteczny i wielopoziomowy system zarządzania polityką rozwoju (strategia wspólnoty lokalnej);
- Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2014-2020;
- Stworzenie podstaw dla endogenicznego rozwoju gminy Chrzanów w nowym wymiarze polityki spójności Unii Europejskiej po 2020 roku (uniezależnienie się od transferów zewnętrznych).

METODOLOGIA PRAC NAD STRATEGIĄ

Strategia powinna być wyrazem polityki rozwoju, przyjętej w drodze uzgodnień i debaty publicznej, w którą zaangażowani zostali przedstawiciele sektora publicznego, społecznego i biznesowego. W celu spełnienia tego warunku, **przyjęto partycypacyjno-eksperscki model prac nad Strategią Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023, z wykorzystaniem trójkąta współpracy.**

Model ten polega na wykorzystaniu trzech metod pracy nad strategią, tj. eksperckiej, urzędniczej i partycypacyjnej. Metoda ekspercka dotyczyła pracy specjalistów ds. zarządzania i planowania strategicznego oraz rozwoju lokalnego, tj. analityków, strategów, konsultantów, moderatorów i ewaluatorów. Metoda urzędnicza polegała na wykorzystaniu wiedzy, umiejętności i kwalifikacji pracowników instytucji samorządowych i publicznych (Urząd Miejski w Chrzanowie, podległe jednostki we wszystkich dziedzinach strategicznego rozwoju, itp.). Metoda partycypacyjna opierała się natomiast na zaangażowaniu

mieszkańców (radnych, lokalnych liderów, przedstawicieli lokalnych organizacji społecznych i inicjatyw obywatelskich, przedsiębiorców), w celu lepszej diagnozy oraz wykreowania bardziej adekwatnych do lokalnych potrzeb i oczekiwań rozwiązań rozwojowych.

Trójkąt współpracy to metoda włączania (partycypacji społecznej) przedstawicieli różnych środowisk tworzących wspólnotę lokalną do prac nad opracowaniem, wdrażaniem, ewaluacją i aktualizacją strategii rozwoju. Przedstawiciele trójkąta współpracy utworzyli Konwent Strategiczny, skład którego obejmował:

1. Władze samorządowe:

- Burmistrz,
- Zastępca Burmistrza,
- Radni,
- Naczelnicy, Kierownicy i pracownicy wybranych komórek Urzędu Miejskiego w Chrzanowie, mających kluczowy wpływ na Strategię,
- Przedstawiciele gminnych jednostek organizacyjnych (np. reprezentanci Miejskiego Zarządu Zasobów Komunalnych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Usług Socjalnych i innych instytucji pomocy społecznej, Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół i Przedszkoli oraz wybranych placówek oświatowych, przedstawiciele Miejskiej Biblioteki Publicznej, Muzeum im. I. i M. Mazarakich w Chrzanowie, Krytej Pływalni, Miejskiego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji oraz innych instytucji kultury oraz sportu, itp.),
- Przedstawiciele powiatu.

2. Przedsiębiorcy:

- Reprezentanci znaczących lokalnych pracodawców,
- Przedstawiciele organizacji zrzeszających lokalnych przedsiębiorców,
- Przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu, prowadzących działalność na rzecz lokalnych przedsiębiorców.

3. Mieszkańcy:

- Przedstawiciele organizacji pozarządowych (działających na rzecz rozwoju lokalnego, turystycznych, społecznych, itp.) oraz grup niesformalizowanych,
- Liderzy społeczni,
- Osoby publiczne.

Prace realizowane były w szczególności poprzez serię spotkań warsztatowych z udziałem Konwentu Strategicznego. Jego zadaniem, we współpracy z zespołem konsultantów FRDL Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji, była operacjonalizacja prac związanych z opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023. Sesje strategiczne prowadzone były metodami interaktywnymi z użyciem narzędzi i technik treningowych, pozwalających uczestnikom indywidualnie i grupowo identyfikować potrzeby i problemy, a następnie analizować i proponować możliwe rozwiązania. Prace prowadzili Wojciech Odzimek i Dawid Hoinkis. Ich rola polegała przede wszystkim na przygotowywaniu i realizacji wszelkiego rodzaju analiz i badań, potrzebnych do opracowania Strategii, moderowaniu procesu tworzenia dokumentów oraz proponowaniu narzędzi i podawaniu przykładów rozwiązań sprawdzonych w innych przypadkach. Taki sposób prowadzenia spotkań warsztatowych z udziałem Konwentu Strategicznego gwarantował możliwość indywidualnych wypowiedzi uczestników, jak również sprawne osiągnięcie konsensusu.

W ramach opracowania Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 został przygotowany i przeprowadzony sondaż społeczny wśród mieszkańców gminy - z zakresu preferencji i potrzeb rozwojowych, a także krótkie badania ankietowe wśród przedsiębiorców. Poza realizacją badań społecznych i konsultacji społecznych założeń Strategii – w formie sesji strategicznych, realizowane były szeroko rozumiane e-konsultacje.

Dzięki zastosowaniu metody partycypacyjno-eksperckiej, promowanej przez Unię Europejską, możliwe było wykorzystanie wielu różnych źródeł informacji, dobre rozpoznanie potrzeb i problemów lokalnych, spełnienie zasady partnerstwa i subsydiarności, a także zagwarantowanie szerokiego udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji strategicznych dla gminy Chrzanów, jak również wpływu przez mieszkańców na realizowane działania, oraz wysokiego poziomu konsultacji społecznych. Dzięki takiemu podejściu, Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów, rozumiana jako szeroki program wytyczania i osiągania celów, stanowi owoc dialogu całej społeczności lokalnej.

Zapisy Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023, wypracowane we współpracy różnych środowisk, mają w perspektywie prowadzić do podejmowania (przez władze samorządowe, a także partnerów gospodarczych i społecznych) wspólnych decyzji koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych, zmierzających do kompleksowego wykorzystywania zasobów endogenicznych i możliwości rozwojowych gminy oraz neutralizowania barier (efekt synergii).

Tworzenie partnerstw na etapie wdrażania zapisów Strategii będzie miało kluczowe znaczenie dla pozyskiwania zewnętrznych zasobów finansowych na realizację poszczególnych przedsięwzięć.

ORGANIZACJA PROCESU TWORZENIA STRATEGII

Prace związane z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 obejmowały w szczególności następujące etapy:

1. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy Chrzanów – analiza sytuacji i trendów:
  - Zebranie materiałów źródłowych i przeprowadzenie analizy społeczno-gospodarczej gminy Chrzanów w układzie dynamicznym (kilkuletnim) i porównawczym (benchmarkingowym),
  - Opracowanie „Diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Chrzanów” – dokumentu analitycznego, opisującego stan istniejący oraz tendencje społeczno-gospodarcze zachodzące w gminie Chrzanów i jej otoczeniu w latach 2008/9-2013/4,
  - Opracowanie wniosków z diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Chrzanów, będących materiałem wyjściowym do analizy zasobów.
2. Przygotowanie i przeprowadzenie sondażu społecznego wśród mieszkańców gminy Chrzanów z zakresu preferencji i potrzeb rozwojowych:
  - Opracowanie metodologii badawczej, a następnie kwestionariusza ankiety (pytania dotyczące tożsamości lokalnej, zaangażowania społecznego - aktywności i partycypacji społecznej, warunków życia na terenie gminy, oceny dostępności i jakości usług publicznych, analizy zasobów, problemów, potrzeb i oczekiwań rozwojowych, a także wizji i preferowanych kierunków rozwoju gminy),
  - Przeprowadzenie badania społecznego wśród mieszkańców - badanie z wykorzystaniem ankiety internetowej (CAWI) oraz tradycyjnej (PAPI), dystrybuowanej w miejscach użyteczności publicznej na terenie gminy Chrzanów,

- Analiza zebranych danych i opracowanie raportu z sondażu społecznego wraz z wnioskami i rekomendacjami dla Strategii Rozwoju.
3. Ewaluacja dotychczasowej Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów - przeprowadzenie analizy i opracowanie wniosków z dotychczasowej realizacji Strategii w kontekście jej wykorzystania dla potrzeb opracowania nowego dokumentu (spotkanie robocze z przedstawicielami Rady Miejskiej, Naczelnikami/Kierownikami komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego oraz Dyrektorami jednostek organizacyjnych gminy Chrzanów).
  4. Powołanie Konwentu Strategicznego przez władze samorządowe gminy Chrzanów oraz przeprowadzenie z jego członkami procesu konsultacji społecznych założeń Strategii – w formie sesji strategicznych na terenie gminy:
    - I sesja strategiczna z udziałem Konwentu Strategicznego:
      - Prezentacja nowych zasad prowadzenia polityki rozwoju,
      - Prezentacja podstawowych wskaźników oraz trendów opisujących rozwój społeczno-gospodarczy gminy Chrzanów – wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej, wnioski z sondażu społecznego,
      - Przeprowadzenie analizy zasobów własnych oraz otoczenia gminy Chrzanów – identyfikacja silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla jej rozwoju (analiza strategiczna SWOT),
      - Opracowanie wyników analizy SWOT,
      - Definicja misji i wizji rozwoju Gminy Chrzanów;
    - II sesja strategiczna z udziałem Konwentu Strategicznego:
      - Identyfikacja głównych wyzwań i kierunków rozwoju gminy Chrzanów w oparciu o wyniki sondażu społecznego, diagnozy społeczno-gospodarczej, analizy SWOT oraz wyników ewaluacji dotychczasowej Strategii,
      - Identyfikacja celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów;

- III sesja strategiczna z udziałem Konwentu Strategicznego:
  - Identyfikacja kierunków interwencji w poszczególnych celach - zadań, programów i projektów strategicznych,
  - Określenie ram logistycznych realizacji kierunków interwencji,
  - Hierarchizacja obszarów rozwojowych.
- 5. Analiza proponowanych kierunków rozwoju gminy Chrzanów pod kątem zgodności z priorytetami dokumentów szczebla krajowego i regionalnego:
  - Opracowanie matrycy odniesienia celów strategicznych z celami i priorytetami dokumentów szczebla regionalnego i krajowego,
  - Powiązanie celów i kierunków interwencji z priorytetami programów operacyjnych szczebla krajowego i regionalnego.
- 6. Przygotowanie systemu monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii, w tym identyfikacja mierników realizacji celów Strategii.
- 7. Opracowanie systemu wdrażania i finansowania Strategii, w tym określenie kluczowych instytucji i podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania Strategii oraz identyfikacja głównych źródeł finansowania Strategii.
- 8. Konsultacje projektu Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 oraz opracowanie ostatecznej wersji dokumentu – po uwzględnieniu wyników konsultacji.

CZĘŚĆ ANALITYCZNO-DIAGNOSTYCZNA

WNIOSKI Z SONDAŻU SPOŁECZNEGO WŚRÓD MIESZKAŃCÓW GMINY CHRZANÓW

W ramach kompleksowych prac analityczno-diagnostycznych, realizowanych na potrzeby opracowania dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023, przeprowadzony został sondaż społeczny wśród mieszkańców.

Badanie realizowane było z wykorzystaniem wywiadów internetowych CAWI (Computer-Assisted Web Interview) oraz ankiety dystrybuowanej w miejscach użyteczności publicznej, w okresie 2 miesięcy: sierpień-wrzesień 2015 roku, wśród osób zamieszkujących gminę Chrzanów. Ankiety wypełniły 774 osoby, w tym 389 w całości.

Celem badania było poznanie potrzeb i preferencji mieszkańców w zakresie polityki rozwoju gminy Chrzanów – ocena warunków życia na terenie gminy, identyfikacja jej słabych i mocnych stron, potencjalnych szans i zagrożeń rozwoju, a także ustalenie priorytetowych obszarów rozwoju w perspektywie średnio- i długofalowej. W ramach procesu tworzenia Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 przyjęto bowiem założenie, że o ile wyciąganie wniosków z analiz społeczno-gospodarczych i prognozowanie możliwych zmian jest po części zadaniem eksperckim, o tyle diagnozowanie teraźniejszości, a już szczególnie artykułowanie potrzeb, oczekiwań i aspiracji, jest przede wszystkim zadaniem mieszkańców.

Wśród najważniejszych wniosków z sondażu społecznego wśród mieszkańców gminy Chrzanów można wskazać następujące tezy:

Dostępność infrastruktury i usług w pobliżu miejsca zamieszkania

- Respondenci, pytani o stan i dostępność infrastruktury w pobliżu miejsca zamieszkania, wskazywali w pierwszej kolejności na brak ścieżek rowerowych (50,1% wskazań), a następnie na brak parkingów (32,8%), obiektów rekreacyjno-sportowych (30,2%), chodników (22,6%) oraz terenów zielonych (20,9%). Jednocześnie brak odpowiedniej infrastruktury rowerowej oraz miejsc parkingowych uznali za najbardziej uciążliwe.
- Jeśli chodzi o dostępność usług świadczonych w pobliżu miejsca zamieszkania, najwięcej respondentów (38,5% wskazań) narzekało na problem niewystarczająco rozwiniętych usług gastronomicznych, będących ważnym elementem oferty spędzania czasu wolnego.

Dostępność i jakość usług publicznych

- Działania gminy Chrzanów w ramach polityki prorodzinnej zostały ocenione przez mieszkańców relatywnie nisko (ocena ogólna: 2,25 pkt.). Najlepiej w tym obszarze oceniona została dostępność przedszkoli (2,90 pkt.), a najgorzej dostępność żłobków (2,03 pkt.). Należy podkreślić, że dostępność miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3 w istotny sposób wpływa na aktywność zawodową mieszkańców. Wydaje się zatem, że gmina powinna stworzyć lepsze warunki dla młodych rodziców do łączenia życia osobistego z zawodowym, jeśli chce budować konkurencyjną gospodarkę w oparciu o zaangażowanie i przedsiębiorczość mieszkańców.
- Pomimo dostępności na terenie gminy placówek ochrony zdrowia, w tym Szpitala Powiatowego w Chrzanowie, usługi te zostały negatywnie ocenione przez 66,8% respondentów. Mieszkańcy wskazywali na niewystarczającą liczbę lekarzy specjalistów oraz

długie terminy oczekiwania. Negatywne oceny funkcjonowania systemu ochrony zdrowia na terenie gminy Chrzanów wydają się w dużej mierze być motywowane złym postrzeganiem działania systemu ochrony zdrowia w całym kraju. Nie oznacza to jednak, że gmina nie powinna podejmować interwencji na rzecz zwiększenia dostępności i jakości usług ochrony zdrowia.

- Oferta i usługi skierowane do osób starszych oraz niepełnosprawnych zostały ocenione przez mieszkańców również relatywnie nisko (ocena ogólna: 2,14 pkt.). Najgorzej ocenianymi przez respondentów elementami były: dostęp do lekarzy specjalistów (oceniony na 1,77 pkt.) oraz dostęp do usług rehabilitacyjnych (1,84 pkt.). Do najlepiej ocenianych w tym obszarze elementów należały takie działania, jak akcje zdrowotne czy badania przesiewowe (2,20 pkt.), a także dostępność miejsc spędzania czasu wolnego dla seniorów (2,23 pkt.).
- 83,9% ankietowanych uznało, że dostępność i jakość usług edukacyjnych spełnia ich oczekiwania. Osoby, które uznały te usługi za niewystarczające (16,1%), zwracały uwagę na takie problemy, jak: niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach, zbyt duża liczebność klas oraz niski poziom nauczania.
- Oferta rekreacyjno-sportowa, skierowana do mieszkańców gminy, spełnia oczekiwania 75,6% respondentów. Osoby niezadowolone wskazywały przede wszystkim na brak turystycznych oznakowanych szlaków rowerowych, zły stan infrastruktury sportowej, niewystarczającą liczbę obiektów rekreacyjno-sportowych oraz fakt, że oferta ta kierowana jest głównie do młodzieży, marginalizując potrzeby innych grup.
- Oferta kulturalna, dostępna na terenie gminy Chrzanów, zaspokaja potrzeby i oczekiwania 74,9% respondentów. 25,1% mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu, wskazywała na braki w zakresie ilości imprez, koncertów i innych wydarzeń kulturalnych oraz brak ich

zróźnicowania, a także brak uzgodnionego między instytucjami kultury kalendarza imprez. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że taki kalendarz funkcjonuje – może to wskazywać na konieczność jego upowszechniania i promocji wśród mieszkańców. Ponadto, respondenci zwracali uwagę, że większość oferty kulturalnej skupiona jest w mieście Chrzanowie, pozostawiając pozostałe obszary niewystarczająco zagospodarowanymi w tym zakresie.

- Ponad połowa respondentów (50,8%) uważa, że istnieje trudność w znalezieniu na terenie gminy Chrzanów pracy, odpowiadającej osobistym oczekiwaniom. Dodatkowo, aż 46,2% uważa, że trudno znaleźć jakąkolwiek pracę. Brak problemu ze znalezieniem pracy zadeklarowało zaledwie 3,0% ankietowanych. Wydaje się, że poprawa konkurencyjności gospodarki lokalnej, a w konsekwencji zwiększenie liczby miejsc pracy, powinno stanowić jedno ze strategicznych wyzwań rozwojowych gminy Chrzanów w perspektywie krótko- i długoterminowej.
- Prawie połowa (47,8%) ankietowanych mieszkańców gminy Chrzanów ocenia sytuację w swoim gospodarstwie domowym jako dobrą, zgodnie z definicją „jestem w stanie zaspokoić podstawowe potrzeby i pozwolić sobie na niewielkie wydatki”. Niezbyt dobrze i źle ocenia swoją sytuację 40,6% respondentów, bardzo dobrze (wg definicji „jestem w stanie zaspokoić podstawowe potrzeby i pozwolić sobie na większe wydatki”) – zaledwie 9,0%. Potwierdza to konieczność wzmacniania wzrostu gospodarczego gminy Chrzanów, jak również podejmowania działań rewitalizacyjnych, ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych i podnoszenia jakości życia mieszkańców.
- Zdaniem respondentów, do grup defaworyzowanych na lokalnym rynku pracy należą przede wszystkim osoby młode w wieku do 30 roku życia (63,2% wskazań) oraz osoby w wieku niemobilnym - powyżej 45 roku życia (49,8% wskazań).

Analiza słabych i silnych stron gminy Chrzanów

- Jako najlepiej rozwinięte sfery funkcjonowania gminy, ankietowani mieszkańcy wskazywali: infrastrukturę techniczną, tj. sieć gazową, wodociągową i kanalizacyjną, a także drogi i chodniki, a następnie placówki edukacyjne i działalność oświatową oraz instytucje kultury i działalność animacyjno-kulturalną. Najgorzej ocenione zostały działania z zakresu ochrony środowiska, ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.
- W pytaniu otwartym, zapytani o najważniejsze problemy gminy Chrzanów, respondenci wskazywali na: brak miejsc pracy, niedostatki komunikacyjne (m.in. niewystarczająca liczba połączeń autobusowych z Krakowem i Katowicami, brak funkcjonalnych połączeń kolejowych, niewystarczającą ilość bezpłatnych parkingów, niezadowolający stan niektórych fragmentów dróg i chodników – w przypadku oceny infrastruktury drogowej widoczna jest pewna niekonsekwencja w opiniach mieszkańców, jednak wydaje się, że ogólny poziom zadowolenia jest relatywnie wysoki, ze wskazaniem na aktualność potrzeb inwestycyjnych w tym zakresie), a także niski poziom opieki zdrowotnej i niewystarczającą dostępność specjalistów.

Preferowane kierunki rozwoju

- Zapytani o preferowane działania i inwestycje w gminie Chrzanów, realizowane z udziałem środków zewnętrznych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020, respondenci wskazywali, że oczekują przede wszystkim realizacji projektów ukierunkowanych na zwalczanie problemu bezrobocia (podnoszenie konkurencyjności gospodarki lokalnej, rozwój przedsiębiorczości, aktywizacja zawodowa osób defaworyzowanych na rynku pracy), a także prowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych (przywracanie do życia terenów zdegradowanych i prowadzenie

zintegrowanych działań na rzecz poprawy sytuacji społeczności lokalnej, integracja społeczno-przestrzenna i aktywizacja mieszkańców). Mieszkańcy zwracali również uwagę na konieczność inwestycji ukierunkowanych na poprawę infrastruktury technicznej i transportowej.

- Proszeni o wskazanie preferowanych kierunków rozwoju i interwencji gminy Chrzanów w perspektywie 5 lat, respondenci wskazywali na: tworzenie nowych miejsc pracy, poprawę infrastruktury i rozwój komunikacji publicznej, rozwój oferty spędzania czasu wolnego, poprawę dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, jak i usług edukacyjnych, a także intensyfikację działań na rzecz ochrony środowiska.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PODSTAWOWYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJOWYCH GMINY CHRZANÓW

Elementem prac nad Strategią Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 było przeprowadzenie szeregu analiz statystycznych i opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej. W efekcie powstał materiał opisujący stan istniejący oraz tendencje społeczno-gospodarcze zachodzące w gminie Chrzanów i jej otoczeniu w latach 2008/9-2013/4. Analiza dotyczyła szczególności sytuacji w sferach:

- demograficznej (m.in. liczba ludności, migracje, przyrost naturalny, struktura społeczna, trendy),
- gospodarczej i rynku pracy (m.in. liczba, wielkość i rodzaj podmiotów, dynamika zmian, dominujące branże, przedsiębiorczość, wpływy z podatków, bezrobocie, w tym w ujęciu obejmującym różnorodne grupy funkcjonalne,)
- finansów publicznych (m.in. dochody, wpływy z podatków, wydatki, zadłużenie, wykorzystanie środków zewnętrznych),
- infrastruktury technicznej (m.in. stopień rozwoju infrastruktury sieciowej, odsetek korzystających mieszkańców, dostępność komunikacyjna),
- infrastruktury społecznej (edukacyjnej, kultury, sportu, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, bezpieczeństwa publicznego),
- jakości zarządzania (analiza zdolności inwestycyjnej oraz jakości kapitału społecznego, w tym liczba organizacji pozarządowych, OPP oraz frekwencja w wyborach).

Wskaźniki gminy Chrzanów były porównywane z analogicznymi wskaźnikami innych gmin (analiza układu lokalnego – benchmarking) oraz ze średnimi wskaźnikami powiatu chrzanowskiego, województwa małopolskiego i Polski. Analizy wykorzystywały w szczególności materiały i dane uzyskane z Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), Urzędu Miejskiego w Chrzanowie, Powiatowego Urzędu Pracy i innych lokalnych i regionalnych instytucji publicznych.

W niniejszym dokumencie zamieszczono najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy, w podziale na kluczowe determinanty rozwoju tego obszaru. Dodatkowo, w każdym z analizowanych aspektów społeczno-gospodarczych, zaprezentowano kluczowe wskaźniki oraz wynikające z nich konsekwencje i wyzwania, którym sprostać musi gmina Chrzanów.

1. Demografia – niekorzystne procesy demograficzne

Wskaźniki:

- ⇒ Zmniejszająca się liczba mieszkańców gminy Chrzanów - liczba ludności gminy na koniec 2014 roku wyniosła 48 132 os. (około 38% ludności powiatu chrzanowskiego). W porównaniu do roku bazowego (2007) zanotowano spadek o 1367 mieszkańców. Dynamika zmian w okresie 2007-2014 wyniosła -2,76% i była najgorsza wśród wszystkich gmin powiatu chrzanowskiego.
- ⇒ Nasilająca się dynamika spadku liczby mieszkańców - ostatnie trzy lata analizy (2012-2014) charakteryzują się rosnącą dynamiką spadku liczby mieszkańców. W 2014 roku wyniosła ona -0,45%.
- ⇒ Ujemny przyrost naturalny - przyrost naturalny w całym okresie analizy odznacza się wartościami ujemnymi, co oznacza, że w każdym roku badania liczba urodzeń na terenie gminy Chrzanów była niższa od liczby zgonów. W ostatnich latach zaobserwować można narastającą dynamikę spadku przyrostu naturalnego, którego wskaźnik na koniec 2014 roku był równy -2,1 promila. Przeciętny wskaźnik w latach 2008-2014 wynosił natomiast -1,39 promila i był gorszy niż średnia dla powiatu chrzanowskiego (-1,08 promila).
- ⇒ Ujemne saldo migracji - przyczyną zmniejszającej się liczby mieszkańców gminy, obok ujemnego przyrostu naturalnego, są niekorzystne procesy migracyjne. W skali całego powiatu chrzanowskiego obserwowalny jest proces suburbanizacji, czyli wyludniania się centrów miast na rzecz zamieszkiwania na terenach podmiejskich i obszarach wiejskich (obszary wiejskie jak dotąd charakteryzują się rosnącą liczbą mieszkańców). W przypadku gminy Chrzanów, przeciętne saldo migracji z lat 2009-2014 wynosiło -29,62 os., podczas gdy średnia dla powiatu równa była -7,54 os. Gorsze wskaźniki odnotowano w przypadku Olkusza oraz Oświęcimia.

⇒ Niekorzystne zmiany w strukturze społecznej - spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i znaczące zwiększenie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2007 roku odsetek osób w wieku 0-17 w gminie Chrzanów równy był 16,9%, by w 2014 roku osiągnąć poziom 15,4%, natomiast odsetek osób w wieku 60+/65+ zwiększył się z 17,6% w 2007 roku do 22,0% w 2014 roku. Prognoza wskazuje na pogłębianie się problemu zachwiania struktury demograficznej ludności gminy.

Konsekwencje:

- Znaczny spadek liczby mieszkańców w wieku szkolnym;
- Możliwe zachwianie systemu świadczenia usług publicznych, w tym w zakresie edukacji, ochrony zdrowia i polityki społecznej;
- Ograniczenie podaży siły roboczej na terenie gminy, spadek atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej, obniżenie się wpływów z podatku od osób fizycznych;
- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

Wyzwania:

- Zapewnienie efektywności ekonomicznej systemu oświaty;
- Wykorzystanie wysokiej dostępności komunikacyjnej dla wspierania procesów osadniczych;
- Dopasowanie oferty usług publicznych do zmieniającej się struktury społeczeństwa;
- Kompleksowa polityka prorodzinna, międzypokoleniowa i senioralna.

2. Sytuacja społeczna – względnie wysoka skala problemów społecznych, w tym bezrobocia

Wskaźniki:

- ⇒ Utrzymujący się względnie wysoki odsetek beneficjentów pomocy społecznej - według danych MPIPŚ przeciętnie w 2014 roku ze świadczeń pomocy społecznej korzystało 7% mieszkańców gminy Chrzanów, podczas gdy w powiecie chrzanowskim odsetek ten wynosił 5,9%, w Małopolsce 6,8%, a średnia ogólnopolska równa była 8,0%. W całym okresie 2009-2014 odsetek beneficjentów pomocy społecznej w gminie Chrzanów nie spadł poniżej 7%. Pozostałe gminy powiatu chrzanowskiego charakteryzują się wskaźnikami niższymi od średniej dla województwa małopolskiego.
- ⇒ Wysoka skala udzielanej pomocy społecznej z powodu bezrobocia i ubóstwa – bezrobocie aktualnie jest jednym z dwóch głównych – obok ubóstwa – powodów udzielania pomocy społecznej w gminie Chrzanów. Wsparcie motywowane problemem ubóstwa otrzymuje aż 71,7% ogółu beneficjentów, a z tytułu bezrobocia 66,0% (dane za 2014 roku). Rośnie skala udzielanej pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- ⇒ Rosnący poziom bezrobocia długookresowego (powyżej 12 miesięcy) - na koniec 2014 roku osoby długotrwale pozostające bez zatrudnienia stanowiły niespełna 40% ogółu wszystkich poszukujących pracy. Liczba osób pozostających bez pracy od 12 do 24 m-cy wzrosła w stosunku do roku bazowego (2009) o 83%, a powyżej 24 m-cy o 27%. Osoby długotrwale bezrobotne, wraz z przedłużającym się czasem pozostawania poza sferą zatrudnienia, mogą mieć coraz większy problem z ponowną adaptacją do zmieniających się wymagań rynku pracy i rosnących oczekiwań pracodawców.
- ⇒ Rosnący odsetek osób bezrobotnych w wieku niemobilnym – wiek niemobilny rozumiany jest jako nieumiejętność zdobycia potrzebnych na rynku pracy kwalifikacji, jak i brak chęci do poszukiwania zatrudnienia na obszarze poza miejscem zamieszkania i jego okolicami. Analiza tej grupy bezrobotnych wskazuje, że dynamika wzrostu poziomu bezrobocia wśród mieszkańców gminy Chrzanów w wieku 55 i więcej lat wynosiła 130% w stosunku do roku bazowego (2009).

⇒ Rosnące wydatki budżetu gminy na pomoc społeczną i pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej – wydatki budżetu gminy Chrzanów na politykę społeczną na 1 mieszkańca w 2014 roku wynosiły 542 zł i były wyższe niż średnio w powiecie chrzanowskim (457 zł) i województwie małopolskim (345 zł). Wydatki w cenach stałych wzrosły z 414 zł w 2009 roku do 467 zł w 2014 roku, a w cenach bieżących z 414 zł do 542 zł.

Konsekwencje:

- Spadek atrakcyjności osadniczej gminy,
- Rosnąca emigracja osób młodych poszukujących pracy,
- Wzrost obciążeń dla budżetu (wzrost realnych wydatków budżetu gminy Chrzanów na politykę społeczną o 13% w latach 2009-2014).

Wyzwania:

- Wspieranie polityki zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości,
- Dopasowanie polityki kształcenia do wymagań rynku pracy,
- Kompleksowe działania rewitalizacyjne na obszarach zdegradowanych (służące poprawie jakości życia mieszkańców).

3. Gospodarka – niewykorzystany potencjał

Wskaźniki:

⇒ Strategiczna lokalizacja oraz silne powiązania terytorialne – gmina Chrzanów położona jest między metropolią krakowską i konurbacją śląską (rynek pracy, rynek zbytu, dostępność kadr, dostęp do usług publicznych, dostęp do edukacji, transfer technologii i innowacji), charakteryzując się jednocześnie wysoką dostępnością komunikacyjną (sieć dróg krajowych i wojewódzkich, w tym autostrada A4, istniejąca sieć kolejowa, dogodny dostęp do dwóch międzynarodowych portów lotniczych - Balice i Pyrzowice). Warunkuje to jej potencjał gospodarczy i inwestycyjny, który nie jest jednak do końca wykorzystywany, ze względu na zidentyfikowane bariery rozwoju (np. brak stref aktywności gospodarczej, brak współpracy między sferą edukacji i biznesu, itp.).

⇒ System oświaty – w ostatnich latach widoczny jest spadek liczby uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach (niż demograficzny), pomimo rosnącego udziału uczniów spoza terenu gminy. W przypadku szkół podstawowych jest to spadek z 2643 os. w 2007 roku do 2573 os. w 2014 roku (czyli o około 2,7%), a w przypadku gimnazjów z 1745 osób w 2007 roku do 1286 osób w 2014 roku (czyli o 26,3%). Średni

wynik procentowy sprawdzianu po VI klasie w roku szkolnym 2014/2015 w gminie Chrzanów był równy 69%, a wyniki egzaminów gimnazjalnych 2014/2015 – 66,3% dla części humanistycznej i 52,1% dla części matematyczno-przyrodniczej (co uznać należy za korzystne w kontekście średnich wyników uzyskiwanych przez uczniów w powiecie, województwie i kraju). Poza tym, należy wskazać rosnącą tendencję dotyczącą wydatków budżetu gminy na oświatę i wychowanie – w cenach stałych z 727 zł w 2009 roku do 837 zł w 2014 roku, a w cenach bieżących z 727 zł do 970 zł.

- ⇒ Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych – liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców gminy Chrzanów w 2014 roku wynosiła 101, w powiecie były to 93 podmioty, a w Małopolsce 106 podmiotów. W ciągu ostatnich lat liczba podmiotów działających na terenie gminy stale wzrasta (w 2009 roku wynosiła 97 podmiotów w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców). Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców w 2014 roku równa była 77 podmiotom.
- ⇒ Przeciętne wpływy z podatku od osób prawnych – chociaż wpływy z podatku CIT do budżetu gminy Chrzanów są wyższe od przeciętniej dla Małopolski, to należy mieć na uwadze, że ta część dochodów własnych stanowi zaledwie 0,8% budżetu gminy (średnia z lat 2008-2014).
- ⇒ Względnie wysoki odsetek średnich i dużych przedsiębiorstw – na terenie powiatu chrzanowskiego większość średnich i dużych przedsiębiorstw zlokalizowana jest w gminach Chrzanów oraz Trzebinia. W przypadku Chrzanowa w 2014 roku zidentyfikowano 44 takie przedsiębiorstwa, które stanowiły 0,94% wszystkich zarejestrowanych na terenie gminy podmiotów gospodarczych (łącznie na terenie powiatu funkcjonowały 93 takie podmioty).
- ⇒ Dominujące gałęzie wg PKD: handel, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe - największy udział w gospodarce gminy Chrzanów posiadają podmioty zajmujące się handlem oraz naprawami pojazdów (32% podmiotów). W dalszej kolejności znajdują się przedsiębiorstwa z branży budowlanej (12%) oraz zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (9%). Przedsiębiorstwa zaklasyfikowane do sekcji M, czyli zajmujące się działalnością profesjonalną, naukową i techniczną, stanowią 8% wszystkich podmiotów (potencjał innowacyjny gospodarki lokalnej).

⇒ Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna - prawie wszyscy mieszkańcy gminy Chrzanów nie mają problemu z dostępem do sieci wodociągowej (98,5% ogółu ludności), kanalizacyjnej (82,6%) oraz gazowej (75,3%). Dostępność infrastruktury wpływa na atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczo-inwestycyjną gminy.

Konsekwencje:

- Niewykorzystane zasoby ludzkie;
- Niewystarczające dopasowanie kierunków kształcenia i kwalifikacji absolwentów do potrzeb rynku pracy;
- Obniżenie konkurencyjności gospodarki;
- Zmniejszenie dochodów budżetu gminy;
- Spadek siły nabywczej ludności oraz powiązany z nim spadek jakości życia;
- Wzrost emigracji zarobkowej.

Wyzwania:

- Podnoszenie jakości kształcenia;
- Organizacja systemu oświaty z uwzględnieniem zmian demograficznych oraz potrzeb rynku pracy, przy zachowaniu racjonalności kosztowej;
- Wsparcie i promocja szkolnictwa zawodowego (dopasowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy);
- Wieloaspektowa aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców;
- Wspieranie polityki zatrudnienia;
- Reindustrializacja – przechodzenie od gałęzi kapitałochłonnych do intelektualnie intensywnych;
- Tworzenie stref aktywności gospodarczych dla małych i średnich przedsiębiorstw;
- Przygotowanie systemu zachęt dla potencjalnych inwestorów i doskonalenie obsługi.

4. Kapitał społeczny – potrzeba aktywizowania mieszkańców i włączania w procesy zarządzania

Wskaźniki:

- ⇒ Rozwój organizacji pozarządowych na poziomie niższym od średniej małopolskiej, lecz wyższym od przecietnej w powiecie - w 2014 roku na terenie gminy Chrzanów funkcjonowało 25 fundacji, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, co było wynikiem mniej korzystnym od wskaźnika dla Małopolski (31 organizacji), ale nieco lepszym od wskaźnika powiatowego (23 organizacje). Od 2009 roku liczba zarejestrowanych organizacji praktycznie się nie zmienia.
- ⇒ Względnie niskie zaangażowanie w głosowaniach ogólnokrajowych, ale wysoka frekwencja w wyborach samorządowych - frekwencja w wyborach prezydenckich w 2015 roku w przypadku gminy Chrzanów równa była 58,3%, będąc jednocześnie wyższą od frekwencji ogólnokrajowej (55,3%) oraz odnotowanej w powiecie chrzanowskim (56,6%), ale niższą niż w Małopolsce (58,9%). Należy zaznaczyć, że frekwencja w wyborach prezydenckich w gminie Chrzanów wzrasta w każdych kolejnych wyborach (od 2005 roku). Jeśli chodzi o wybory samorządowe w 2014 roku w gminie Chrzanów, frekwencja wynosiła 49%. W każdym roku wyborczym (2006, 2010, 2014) frekwencja odnotowywana lokalnie była wyższa od średniej powiatowej, małopolskiej oraz ogólnokrajowej.
- ⇒ Wysoka dostępność kultury – raport Narodowego Centrum Kultury „Gdzie i jaka kultura jest w Polsce dostępna?” wskazuje, że wśród powiatów niebędących miastami najłatwiejszy dostęp do kultury mają mieszkańcy powiatu chrzanowskiego, w tym gminy Chrzanów (wynika to m.in. ze strategicznego położenia między Krakowem i Śląskiem). Wskaźnik dostępności nie jest jednak tożsamy z uczestnictwem w kulturze, określa natomiast łatwość z jaką ludzie mogą uczestniczyć w życiu kulturalnym.

Konsekwencje:

- Wysoki kapitał społeczny wiążący, niski kapitał pomostowy;

Wyzwania:

- Podniesienie kapitału i zaufania społecznego;
- Edukacja obywatelska i wsparcie sektora pozarządowego;

- Możliwe niezadowolenie społeczne i potencjalne rozmijanie się polityk samorządowych z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców;
- Niebezpieczeństwo braku spójności i integracji społecznej.
- Wzrost innowacyjności gospodarki;
- Wdrożenie partycypacyjnego modelu zarządzania publicznego;
- Wzrost współpracy terytorialnej, międzyorganizacyjnej, międzysektorowej.

5. Stan finansów – stabilne finanse samorządowe

Wskaźniki:

- ⇒ Wysoki udział dochodów własnych w budżecie gminy - udział dochodów własnych w budżecie gminy Chrzanów w ostatnich latach (od 2011 roku) stale wzrasta. W 2014 roku osiągnął poziom 63%, a średnia z lat 2008-2014 to 60,2%. W sposób tożsamy prezentuje się sytuacja w powiecie chrzanowskim. W obu jednostkach poziom dochodów własnych jest zdecydowanie wyższy niż średnio w regionie oraz w całym kraju.
- ⇒ Skala wydatków majątkowych inwestycyjnych – od 2011 roku zmniejsza się skala wydatków inwestycyjnych w gminie Chrzanów. W 2014 roku udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wyniósł 12% i był podobny do średniej powiatowej, ale niższy od przeciętnej wojewódzkiej. Średnia z lat 2008-2014 wyniosła w przypadku gminy Chrzanów 20,3% - była wyższa od średniej dla powiatu (17%), ale nieco niższa od średniej regionalnej (21,4%).
- ⇒ Bezpieczne wskaźniki zadłużenia - analiza wskaźników zadłużenia dla 2014 roku wskazuje, że gmina Chrzanów, podobnie jak pozostałe samorządy w powiecie, znajduje się na bezpiecznych poziomach, zarówno w przypadku udziału zobowiązań w dochodach, jak i obsługi zadłużenia. Wskaźnik zadłużenia wyniósł na koniec 2014 roku 35,40%.
- ⇒ Zdolność do samofinansowania inwestycji – gminę Chrzanów charakteryzowała na koniec 2014 roku wysoka wartość indeksu samofinansowania (dochody majątkowe + wynik operacyjny)/wydatki majątkowe), równa 154%, wyższa od wskaźników powiatowych i regionalnych.

Konsekwencje:

- Możliwość finansowania inwestycji rozwojowych;
- Stabilizacja polityki rozwoju dzięki wysokiemu udziałowi dochodów własnych;
- Relatywna swoboda prowadzenia samodzielnej polityki społecznej.

Wyzwania:

- Rozwijanie partycypacyjnego modelu współdecydowania mieszkańców o kierunkach inwestycji publicznych i realizacji polityk publicznych;
- Wykorzystanie mechanizmów i narzędzi w ramach nowej polityki finansowej UE do roku 2020, zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców.

ANALIZA SWOT DLA GMINY CHRZANÓW

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do wewnętrznej analizy jednostki i jej otoczenia w celu zoptymalizowania strategii zarządzania/rozwoju bądź zbudowania nowego planu strategicznego.

Analiza SWOT stanowi jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się wspólnota samorządowa. Służy porządkowaniu i segregacji informacji, stanowi użyteczną pomoc przy dokonywaniu oceny zasobów i otoczenia danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwia też identyfikację problemów i określenie priorytetów rozwoju.

Nazwę analizy tworzy skrót od pierwszych liter angielskich słów, stanowiących jednocześnie pola przyporządkowania czynników, mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego – silne strony (*strenghts*), słabe strony (*weaknesses*), szanse (*opportunities*) i zagrożenia (*threats*).

S-> STRENGHTS, czyli silne strony, atuty,

W-> WEAKNESSES, czyli słabe strony, słabości,

O-> OPPORTUNITIES, czyli okazje, szanse,

T-> THREATS, czyli zagrożenia, bariery rozwoju.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne, umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli silne strony i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

W tabeli zaprezentowano wyniki analizy SWOT w odniesieniu do gminy Chrzanów.

Tabela 1 Wyniki analizy strategicznej SWOT dla gminy Chrzanów.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
POŁOŻENIE I DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	
<p>1. Wysoka dostępność komunikacyjna, warunkująca potencjał i inwestycyjny: gospodarczy</p> <p>a. sieć dróg krajowych i wojewódzkich, w tym autostrada A4,</p> <p>b. istniejąca sieć kolejowa z głównymi magistralami towarowymi i pasażerskimi,</p> <p>c. dogodny dostęp do dwóch międzynarodowych portów lotniczych – Balice i Pyrzowice;</p> <p>2. Strategiczna lokalizacja między metropolią krakowską i konurbacją śląską – rynek pracy, rynek zbytu, dostępność kadr, dostęp do usług publicznych, dostęp do edukacji, transfer technologii i innowacji;</p>	<p>1. Niedostateczna ilość połączeń wewnątrz gminy (pomiędzy miastem – a terenami wiejskimi), a także słabe skomunikowanie niektórych obszarów wewnątrz powiatu chrzanowskiego;</p> <p>2. Brak funkcjonalnego połączenia równoleżnikowego pomiędzy ul. Borowcową a Pogorską / Szymanowskiego i związana z tym konieczność wytyczania dalekich objazdów w przypadku remontów/nieprzewidywalnych zdarzeń;</p> <p>3. Brak północnej obwodnicy Chrzanowa;</p> <p>4. Brak komunikacji na linii północ - południe w ramach subregionu Małopolski Zachodniej (m.in. Olkusz – Chrzanów - Oświęcim);</p> <p>5. Brak funkcjonalnych połączeń kolejowych - kolej jako nieatrakcyjny środek transportu, głównie ze względu na długi czas podróży (potrzebne działania modernizacyjne);</p> <p>6. Brak komunikacyjnych ścieżek rowerowych na terenie miasta;</p>

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

1. Względnie wysoki odsetek średnich i dużych przedsiębiorstw (wyższy niż średnio w powiecie i regionie) – miejsca pracy; 2. Zasób siły roboczej, szczególnie osób młodych; 3. Dostępność wysokiej klasy fachowców (w tym byli pracownicy dużych przedsiębiorstw); 4. Funkcjonujące na terenie gminy i w jej otoczeniu instytucje otoczenia biznesu – m.in. Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej S.A. i inne; 5. Działające na rzecz rozwoju i promocji przedsiębiorczości zrzeszenia przedsiębiorców, np. Chrzanowska Izba Gospodarcza, Cech Rzemiosł Różnych; 6. Istniejące na terenie gminy Chrzanów placówki kształcenia zawodowego i ustawicznego (m.in. Powiatowe Centrum Edukacyjne, Powiatowe Centrum Kształcenia Ustawicznego); 7. Wysoki poziom nasycenia infrastrukturą techniczną (wodociąg, kanalizacja, gazociąg, sieci energetyczne i teleinformatyczne); 8. Porozumienie gmin powiatu chrzanowskiego w obszarze wzmocnienia atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej (chęć współpracy m.in. w zakresie tworzenia stref aktywności gospodarczej);	1. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców poniżej średniej wojewódzkiej; 2. Rozdrobnienie gruntów, problem własności - brak terenów publicznych możliwych do zagospodarowania pod działalność gospodarczą, w tym strefę aktywności gospodarczej i związany z tym problem z przyciągnięciem inwestorów; 3. Brak nowoczesnych, zorganizowanych stref aktywności gospodarczej, przyciągających inwestorów; 4. Relatywnie wysokie ceny gruntów (w porównaniu z gminami wiejskimi w otoczeniu); 5. Brak systemu zachęt dla inwestorów i przedsiębiorców w postaci korzystnych warunków, ulg itp.; 6. Niski poziom innowacyjności gospodarki lokalnej; 7. Słaby kapitał współpracy w ramach sektora biznesowego, nieufność przedsiębiorców względem różnych instytucji – mały odsetek zainteresowanych i korzystających z oferty IOB podmiotów z terenu gminy Chrzanów; 8. Wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego oraz wysoki odsetek osób bezrobotnych w wieku niemobilnym;

<p>9. Inicjatywy w zakresie współpracy sfery biznesu i samorządu – plany powołania Społecznej Rady Gospodarczej;</p>	<p>9. Niewykorzystany potencjał młodej i wykształconej siły roboczej;</p> <p>10. Brak współpracy między sferą edukacji i biznesu, niewystarczające dopasowanie kierunków kształcenia i kwalifikacji absolwentów do potrzeb rynku pracy – wysokie bezrobocie wśród osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym i rosnące bezrobocie wśród osób z wykształceniem wyższym, rosnąca emigracja osób młodych, poszukujących zatrudnienia (w konsekwencji spadek konkurencyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy);</p> <p>11. Występowanie obszarów zdegradowanych, w tym przemysłowych wymagających rewitalizacji;</p>
KAPITAŁ SPOŁECZNY I USŁUGI PUBLICZNE	
<p>1. Dobra baza placówek oświatowych;</p> <p>2. Dobra dostępność usług edukacyjnych na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym;</p> <p>3. Duża chęć kształcenia w gminnych placówkach oświatowych osób spoza Gminy Chrzanów;</p> <p>4. Specjalizacja sportowa niektórych szkół na terenie gminy – jako czynnik</p>	<p>1. Okresowo pojawiająca się niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w placówkach samorządowych, warunkująca m.in. aktywność zawodową mieszkańców;</p> <p>2. Spadająca liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach (pomimo rosnącego udziału uczniów spoza terenu gminy) – niż demograficzny, nieewidencjonowana emigracja zarobkowa;</p>

<p>kształtujący atrakcyjność placówek oświatowych;</p> <p>5. Wysoki poziom dostępności do życia kulturalnego, związany m.in. z bogatą gminną ofertą kulturalną i ze strategicznym położeniem (geograficzny wskaźnik dostępności kultury w powiecie chrzanowskim, wg badania Narodowego Centrum Kultury w 2014 roku, najwyższy w Polsce wśród powiatów niebędących miastami na prawach powiatu);</p> <p>6. Współpraca lokalnych instytucji kultury w zakresie kształtowania programu i harmonogramu oferty spędzania czasu wolnego;</p> <p>7. Tradycje sportowe miasta;</p> <p>8. Grupa aktywnych organizacji pozarządowych na terenie gminy;</p> <p>9. Gminny zasób mieszkań socjalnych;</p> <p>10. Dostępność placówek ochrony zdrowia, w tym Szpitala Powiatowego w Chrzanowie;</p> <p>11. Zapewniona opieka dla osób ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi - przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja z oddziałami integracyjnymi, przedszkola z oddziałami specjalnymi;</p> <p>12. Działania gminy na rzecz wczesnego wspomagania rozwoju dziecka;</p> <p>13. Wsparcie dla rodzin wielodzietnych - uczestnictwo w programie Karta Dużej Rodziny;</p>	<p>3. Zmniejszająca się atrakcyjność miasta Chrzanów jako ośrodka wyższej edukacji, w związku z pogarszającą się sytuacją Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Marketingu;</p> <p>4. Stan techniczny, braki w zakresie wyposażenia, w tym w nowoczesne technologie, brak dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych Muzeum w Chrzanowie;</p> <p>5. Stan techniczny niektórych obiektów zabytkowych;</p> <p>6. Dominująca liczba organizacji pozarządowych korzystających ze wsparcia finansowego gminy przy jednocześnie słabej absorpcji innych funduszy (w tym również relatywnie słaba aktywność w zakresie wykorzystywania środków będących w dyspozycji LGD Partnerstwo na Jurze);</p> <p>7. Relatywnie wysoki odsetek beneficjentów pomocy społecznej;</p> <p>8. Niewystarczający zasób mieszkań komunalnych na terenie gminy;</p> <p>9. Niewystraszająca oferta opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych (w kontekście postępującego procesu starzenia się społeczeństwa);</p> <p>10. Długi okres oczekiwania na pomoc lekarza w ramach pomocy podstawowej i specjalistycznej;</p>
--	---

<p>14.Wsparcie dla osób niepełnosprawnych;</p>	<p>11.Niedostatek infrastruktury podstawowej opieki zdrowotnej na niektórych osiedlach w gminie;</p> <p>12.Niekorzystne wskaźniki demograficzne, notowane w ciągu ostatnich kilku lat:</p> <ul style="list-style-type: none"> o zmniejszająca się liczba mieszkańców, o ujemny przyrost naturalny, o wysokie ujemne saldo migracji, o zmiany w strukturze społecznej - spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i znaczące zwiększenie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym - mające negatywny wpływ m.in. na system świadczenia usług publicznych oraz gospodarkę i rynek pracy (m.in. problem efektywności ekonomicznej systemu oświaty, konieczność organizacji usług wsparcia na rzecz osób niesamodzielnych, ograniczenie podaży siły roboczej, obniżenie wpływów z podatku od osób fizycznych, itp.); <p>13.Chaos przestrzenny w ramach budownictwa na terenach wiejskich;</p>
---	--

WSPÓŁPRACA I FINANSE SAMORZĄDOWE

<p>1. Dotychczasowa współpraca międzysamorządowa (regularne spotkania Konwentu Starosty Chrzanowskiego, Burmistrzów i Wójta, Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Związek Komunalny "Komunikacja Międzygminna");</p> <p>2. Stabilne finanse samorządowe (dotychczasowy wysoki udział dochodów własnych w budżecie gminy, wysoka skala wydatków majątkowych inwestycyjnych, bezpieczne wskaźniki zadłużenia, zdolność do samofinansowania inwestycji):</p> <ul style="list-style-type: none"> o możliwość finansowania inwestycji rozwojowych, o stabilizacja polityki rozwoju, o relatywna swoboda prowadzenia samodzielnej polityki społecznej.	<p>1. Niewystarczająca dotychczasowa współpraca i komunikacja wewnątrz gminy.</p>
---	--

OCHRONA ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWO

<p>1. Funkcjonujące na obszarze gminy tereny zieleni;</p> <p>2. Kampanie społeczne poświęcone ekologii (np. problemu spalania śmieci czy tematyce segregacji odpadów);</p> <p>3. Działający Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”;</p> <p>4. Realizowany proces usuwania odpadów niebezpiecznych.</p>	<p>1. Problem niskiej emisji;</p> <p>2. Niewystarczająca świadomość społeczna w zakresie ekologii;</p> <p>3. Brak skanalizowania niektórych obszarów gminy;</p> <p>4. Braki w zakresie regulacji cieków wodnych;</p> <p>5. Pozostałości odpadów niebezpiecznych na terenie gminy (np. azbest) oraz problem dzikich wysypisk śmieci.</p>
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1. Nowy okres programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020, środki w ramach RPO Województwa Małopolskiego;</p> <p>2. Rządowy program aktywizacji ekonomicznej i reindustrializacji dla Małopolski i Śląska;</p> <p>3. Współpraca regionalna - Strategia dla rozwoju Polski południowej w obszarze województw małopolskiego i śląskiego do roku 2020;</p> <p>4. Spójność terytorialna powiatu chrzanowskiego, jego jednorodność, wspólne jednolite problemy i atuty (powiat chrzanowski jako obszar funkcjonalny) - możliwości współpracy międzysamorządowej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, w tym przy wykorzystaniu zewnętrznych środków finansowych, m.in. w obszarze tworzenia i uzbrajania stref aktywności gospodarczej, promocji gospodarczej oraz rozwoju szkolnictwa zawodowego;</p> <p>5. Kompleksowa rewitalizacja społeczna, fizyczna, gospodarcza i przestrzenna - jako szansa na rozwiązanie problemów społecznych, walkę z bezrobociem, itd.;</p> <p>6. Proces suburbanizacji jako szansa rozwojowa dla obszarów wiejskich gminy;</p>	<p>1. Opóźnienia w zakresie wykorzystania środków w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020;</p> <p>2. Brak lidera samorządowego wśród jednostek subregionu Małopolski Zachodniej (kilka równorzędnych ośrodków miejskich) - przewaga podejścia opartego na konkuroowaniu nad projektami współpracy;</p> <p>3. Bariery biurokratyczne - długa i uciążliwa ścieżka administracyjna;</p> <p>4. Fiskalizm państwa, wysokie koszty pracy dla pracodawców;</p> <p>5. Zmiany w zakładach przemysłowych (restrukturyzacja, likwidacja miejsc pracy), zmiany cywilizacyjne i technologiczne (automatyzacja, dominacja usług);</p> <p>6. Rosnące oczekiwania społeczne względem poziomu wynagrodzenia, wpływające niekorzystnie na chęć zatrudnienia w niektórych branżach;</p> <p>7. Słaba jakość, niedostateczny stan inwestycji i negatywne postrzeganie społeczne szkolnictwa zawodowego w Polsce;</p> <p>8. Niewystarczająca liczba miejsc pracy w stosunku do popytu - emigracja zarobkowa mieszkańców powiatu i gminy;</p>

7. Rozwój szybkiej kolei aglomeracyjnej; 8. Promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego gminy (m.in. społeczności żydowskiej); 9. Nowa polityka senioralna państwa (Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020, program Senior-WIGOR, itp.).	9. Brak wypracowanych mechanizmów współpracy sektora biznesowego i edukacyjnego – jako problem systemowy; 10. Problemy związane z odrolnieniem gruntów; 11. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa; 12. Zagrożenie niedostosowania systemu świadczenia usług publicznych, w szczególności w ramach ochrony zdrowia i polityki społecznej, do struktury i potrzeb społecznych; 13. Niewydolność krajowego systemu ochrony zdrowia; 14. Problem asymilacji ludności narodowości romskiej; 15. Roszczeniowość beneficjentów pomocy społecznej; 16. Zamknięcie węzła balińskiego przez Stalexport i możliwe przeciążenie drogi 79 na odcinku Chrzanów-Jaworzno przez osiedle Kąty; 17. Zagrożenie spadku dochodów własnych gminy, związane z nowymi zasadami i ograniczonym zasobem na sprzedaż.

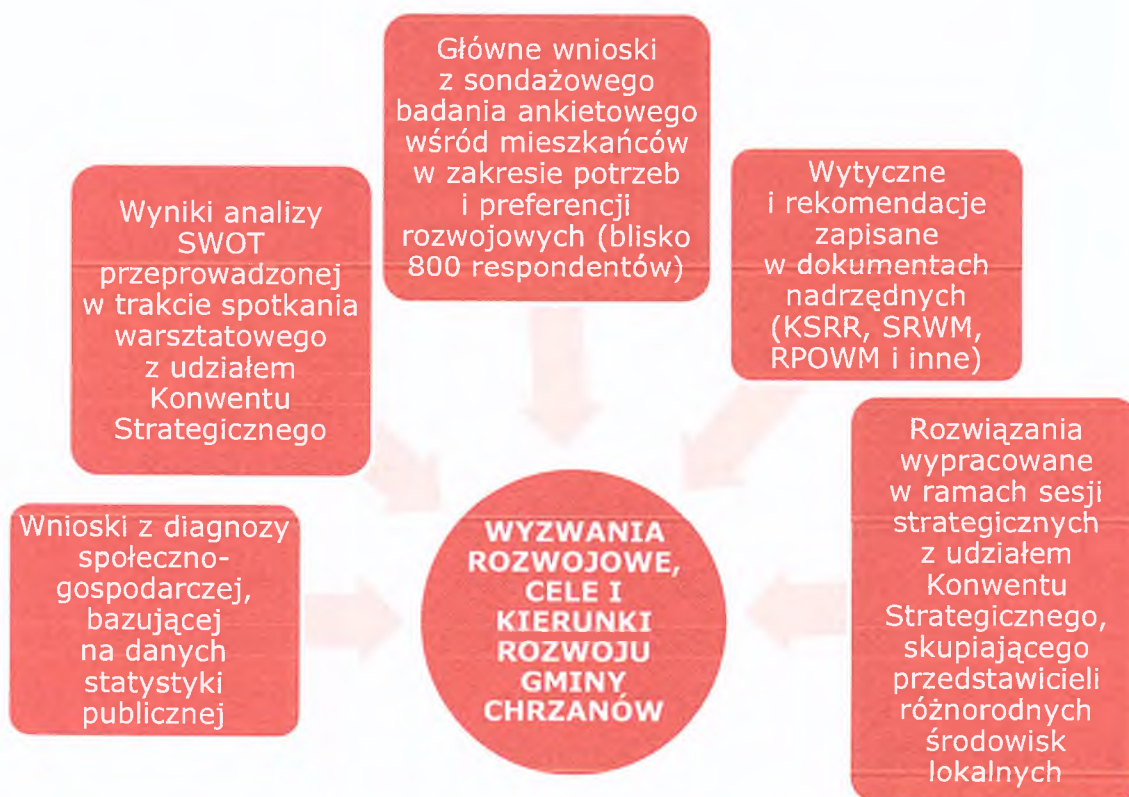

WYZWANIA ROZWOJOWE GMINY CHRZANÓW

Wyzwania rozwojowe to globalnie określone zagadnienia, których stopniowa i systematyczna realizacja (przez wielu partnerów publicznych, prywatnych i pozarządowych) doprowadzi do wykorzystania przewag konkurencyjnych i szans rozwojowych oraz zniwelowania barier wieloaspektowego wzrostu. Na ich kanwie zidentyfikowano obszary strategiczne, a w ramach nich cele strategiczne i operacyjne.

Schemat 1 Logika działań w ramach procesu planowania strategicznego w odniesieniu do gminy Chrzanów.

Biorąc pod uwagę zasoby wewnętrzne oraz otoczenie gminy Chrzanów, a także wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej, wyniki sondażowego badania ankietowego wśród mieszkańców, dyskusje w ramach spotkań warsztatowych i konsultacyjnych z udziałem przedstawicieli środowisk lokalnych, jak również założenia nowego paradygmatu prowadzenia polityki rozwoju oraz wytyczne i rekomendacje zapisane w dokumentach nadrzędnych, można sformułować kilka wyzwań społeczno-gospodarczych, stojących przed wspólnotą samorządową gminy Chrzanów. Kluczowym wyzwaniem pozostaje rewitalizacja rozumiana jako wieloletni proces doskonalenia, prowadzony przez wielu partnerów w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie. Na pierwszy plan wyłaniają się potrzeby w zakresie dynamizowania rozwoju gospodarczego i tworzenia warunków dla rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych, dzięki wykorzystaniu atutów i szans gminy Chrzanów (strategiczna lokalizacja względem aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej, dostępność komunikacyjna, kapitał intelektualny, itp.). Nie mniej ważna jest potrzeba wzmocnienia atrakcyjności osadniczej, poprzez zapewnienie odpowiednich warunków życia, pracy i wypoczynku (podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych, tworzenie atrakcyjnych miejsc pracy, oferta spędzania czasu wolnego), co ma przyczyniać się do wyhamowania niekorzystnych zjawisk demograficznych (zmniejszająca się liczba ludności, starzenie się społeczeństwa). Nie będzie to możliwe bez wzmocnienia kapitału społecznego, wieloaspektowej aktywizacji mieszkańców, włączanych w procesy zarządzania polityką rozwoju, a także budowania spójności społeczno-przestrzennej gminy Chrzanów. Ważnym wyzwaniem będzie współpraca na rzecz powołania (usankcjonowania) obszaru funkcjonalnego w ramach powiatu chrzanowskiego, tworzonego przez wszystkie samorządy w celu wspólnej realizacji projektów infrastrukturalnych, gospodarczych i społecznych.

Wyzwania rozwojowe gminy Chrzanów do 2023 roku:

- **Kompleksowe działania na rzecz poprawy sytuacji na obszarach zdegradowanych oraz w ramach strategicznych przestrzeni publicznych** – rewitalizacja rozumiana jako wieloletnie, zintegrowane działania we wszystkich sferach (ekonomicznej, społecznej, materialno-przestrzennej), inicjowane i koordynowane przez samorząd gminny, w celu wyprowadzenia ze stanu kryzysowego określonych obszarów gminy, realizowane na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki. Planowana rewitalizacja jest odpowiedzią na zidentyfikowane problemy (stan kryzysowy), na co składa się nawarstwienie niekorzystnych zjawisk społecznych, przestrzennych i gospodarczych w konkretnych przestrzeniach gminy Chrzanów. Wdrażany w ostatnich latach Program Rewitalizacji Centrum Chrzanowa na lata 2008 – 2014 wymaga aktualizacji oraz zidentyfikowania nowych działań, które mają doprowadzić do trwałych zmian jakościowych, a tym samym przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, wzrostu funkcjonalności i rozwoju całego miasta i jego otoczenia. Opracowania analityczno-diagnostyczne, powstałe w ramach prac nad niniejszą Strategią, uwzględniające analizę dostępnych danych dotyczących zjawisk kryzysowych w sferze społecznej w różnych wymiarach, m.in. bezrobocia (w tym długotrwałego i osób z niskim wykształceniem) czy pomocy społecznej (w tym ubóstwa jako przyczyny korzystania z pomocy), wskazują na konieczność kontynuacji działań rewitalizacyjnych w obszarze os. Śródmieście (największa kumulacja zjawisk kryzysowych w sferze społeczno-ekonomicznej), a także os. Stella (znacząca koncentracja zjawisk wykluczenia społecznego i bezrobocia). Obszar, zakres i cele rewitalizacji określone zostaną w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Chrzanowa, jednak należy zwrócić szczególną uwagę na

poprawę warunków życia mieszkańców (wraz z podniesieniem jakości i dostępności przestrzeni publicznych), doskonalenie systemu edukacji, aktywizację gospodarczą, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i wieloaspektową aktywizację zawodową i społeczną mieszkańców, a także wzmacnianie tożsamości lokalnej.

- **Kształtowanie i wzmacnianie funkcji miasta Chrzanowa jako centrum gospodarczego i inwestycyjnego** (z uwzględnieniem silnego oddziaływania na obszary wiejskie) - wykorzystanie wysokiej dostępności komunikacyjnej i strategicznego położenia w najbardziej zurbanizowanej części województwa małopolskiego (sieć dróg krajowych i wojewódzkich, w tym autostrada A4, dwa lotniska międzynarodowe w pobliżu, magistrale kolejowe), w strefie wzmacniających się oddziaływań metropolii krakowskiej i konurbacji śląskiej (przepływ towarów, usług, innowacji, kapitału ludzkiego, finansów, itd.), a także przewag konkurencyjnych w postaci funkcjonujących na terenie gminy i w jej otoczeniu instytucji otoczenia biznesu, aktywnych zrzeszeń przedsiębiorców, sieci szkół i placówek oświatowych, w tym realizujących kształcenie zawodowe i ustawiczne, czy dostępnych lokalnie zasobów ludzkich - do aktywizacji gospodarczej i inwestycyjnej obszaru gminy, jest uwarunkowane pokonaniem kilku istotnych barier rozwojowych. Kluczowymi pozostają problemy związane z brakiem przygotowanych nowoczesnych terenów gospodarczo-inwestycyjnych, a także niewielkim areałem terenów publicznych, które w przyszłości można przekształcić w strefy aktywności gospodarczej, przyciągające przedsiębiorców i inwestorów. W związku z tym, mimo wspomnianych powyżej atutów i szans rozwojowych, na dzień dzisiejszy gmina Chrzanów nie może pochwalić się wysoką atrakcyjnością gospodarczo-inwestycyjną. Problemem jest również wysoki poziom bezrobocia, co może być związane z dotychczasową orientacją gospodarki lokalnej na kilku dużych przedsiębiorstwach, które

w wyniku transformacji zostały przekształcone w mniejsze podmioty lub uległy likwidacji. Negatywnie na rozwój wpływa niski kapitał i poziom współpracy w ramach sektora biznesowego, jak również brak współdziałania między sferą edukacji i biznesu, co skutkuje m.in. niewystarczającym dopasowaniem kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wszystko to wpływa również na niski poziom innowacyjności gospodarki lokalnej. Szansę na aktywizację gospodarczą obszaru gminy można upatrywać w zagospodarowywaniu terenów publicznych i prywatnych pod strefę aktywności gospodarczej, oraz kreowanie oferty inwestycyjnej z wykorzystaniem przewag konkurencyjnych gminy, dotyczących w szczególności bliskiego położenia konurbacji śląskiej i Krakowa oraz ich potencjałów. Problemem będzie z pewnością zgromadzenie odpowiedniego areału gruntów, które można przeznaczyć na poszczególne podstrefy – konieczne będą działania obejmujące m.in. zmiany w planach zagospodarowania przestrzennego, wymianę i skupowanie gruntów, procesy scalania, włączanie partnerów prywatnych, itp. Planowana jest organizacja Chrzanowsko-Libiąskiej Strefy Przemysłowo-Usługowej, opartej na istniejących Zakładach „Fablok”, Unimięś oraz terenach leśnych przy ulicy Powstańców Styczniowych. Rekomendowane jest przy tym współdziałanie w ramach powiatu chrzanowskiego, który traktowany jest jako obszar funkcjonalny, na rzecz stworzenia wspólnej strefy aktywności gospodarczej, składającej się z kilku podstref w poszczególnych gminach. Istotna będzie również rewitalizacja obszarów poprzemysłowych – aktywizacja i przekształcanie tych przestrzeni, ich odnowa, przywracane lub nadawanie nowych funkcji (gospodarczych, społecznych), jako nowych "ognisk" wzrostu, atrakcyjnych dla zamieszkania lub podjęcia działalności gospodarczej. Warunkiem powodzenia będzie szeroka współpraca międzysektorowa i międzyorganizacyjna w zakresie organizacji skutecznego,

odpowiadającego na potrzeby związane z rozwojem społeczno-gospodarczym gminy, systemu edukacji ogólnej i zawodowej (kształtowanie kapitału intelektualnego).

- **Podnoszenie atrakcyjności osadniczej gminy Chrzanów - poprawa jakości życia, pracy i wypoczynku** – jednym z najpoważniejszych problemów gminy Chrzanów są niekorzystne wskaźniki demograficzne, notowane w ciągu ostatnich kilku lat, tj. zmniejszająca się liczba mieszkańców, ujemny przyrost naturalny, wysokie ujemne saldo migracji, a także zmiany w strukturze społecznej - spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i znaczące zwiększenie się liczby osób w wieku poprodukcyjnym - mające negatywny wpływ m.in. na system świadczenia usług publicznych oraz gospodarkę i rynek pracy (m.in. problem efektywności ekonomicznej systemu oświaty, konieczność organizacji usług wsparcia na rzecz osób niesamodzielnych, ograniczenie podaży siły roboczej, obniżenie wpływów z podatku od osób fizycznych, spadek atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej, itp.). Problemy te są tożsame dla wszystkich samorządów Małopolski Zachodniej. Jak zaznaczono w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, „charakterystyczną cechą sieci osadniczej [Małopolski] jest brak ośrodka subregionalnego w zachodniej, uprzemysłowionej części regionu, przy czym miasta powiatowe – Oświęcim, Chrzanów i Olkusz należą do najsilniejszych ośrodków ponadlokalnych w województwie. Żaden z trzech ośrodków ponadlokalnych nie posiada wyraźnej przewagi nad pozostałymi i nie pełni w stosunku do pozostałych oraz do całego subregionu roli ośrodka obsługi w zakresie usług wyższego rzędu”. Chrzanów, jako największy ośrodek miejski powiatu chrzanowskiego musi rozwijać funkcje edukacyjne, naukowe, kulturalne, rozrywkowe, rekreacyjne, sportowe, zdrowotne, społeczne, gospodarcze, administracyjne i inne, stanowiące o atrakcyjności osadniczej i gospodarczej. Oferta

usług publicznych, kierowanych do mieszkańców (w tym potencjalnych – nowych), musi się charakteryzować co najmniej subregionalną konkurencyjnością. Jednym ze sposobów podnoszenia dostępności i jakości usług może być współpraca międzysektorowa (gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prywatnymi), która uprawdopodobnia zaistnienie efektu synergii oraz innowacyjność, adekwatność i efektywność projektowanych i wdrażanych rozwiązań. Ważne będzie również ciągłe doskonalenie systemów zarządczych, które bezpośrednio wpływają na jakość usług administracyjnych. Aspektem, którego nie można pominąć, jest dbałość o zasoby środowiska naturalnego i wykorzystanie ekologii dla zwiększenia atrakcyjności osadniczej. Lokalizacja gminy Chrzanów (na styku aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej), a także historia i tradycje przemysłowe (wysoki stopień uprzemysłowienia, pozostałości po działalności przemysłowej minionej epoki) wymuszają działania z zakresu stałego podwyższania poziomu ochrony środowiska, w tym poprzez rozwój stosownej infrastruktury. Działania edukacyjne, a także dotyczące sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, czy tworzenia warunków (np. poprzez projekty w ramach środków zewnętrznych) do sukcesywnej redukcji emisji zanieczyszczeń (rozwoju komunalnej sieci ciepłowniczej, wymiany źródeł ciepła na bardziej ekologiczne, stosowaniu odnawialnych źródeł energii), przyczynią się nie tylko do poprawy parametrów środowiskowych, ale również do zwiększenia atrakcyjności osadniczej i gospodarczo-inwestycyjnej gminy. Rozwój funkcji rezydencjonalnych i osadniczych powinien stanowić skuteczną odpowiedź na regres ludnościowy w gminie i tej części województwa.

- **Wieloaspektowa aktywizacja mieszkańców i budowanie kapitału społecznego** – wysoka pozycja konkurencyjna gminy Chrzanów (tj. miasta i wysoce zurbanizowanych obszarów wiejskich), zarówno w aspekcie społecznym, jak i gospodarczym, nie będzie możliwa bez zaangażowania, aktywności, przedsiębiorczości i kreatywności mieszkańców, działających w ramach sektora społecznego (w różnych organizacjach pozarządowych, inicjatywach oddolnych, itp.), czy prywatnego (biznesowego). Problem bierności niektórych środowisk lokalnych jest konsekwencją zaistnienia wielu różnych czynników, z których warunki ekonomiczno-bytowe są może najłatwiej dostrzegalne wśród negatywnie oddziałujących, ale niekoniecznie najtrudniejsze do pokonania. Problemy społeczne, w tym ubóstwo, a także dotyczące wykluczenia i marginalizacji są obecne w wielu miejscach i nie są cechą charakterystyczną wyłącznie dla gminy Chrzanów. Stanowią one jednak duże zagrożenie dla realizacji wyzwań społeczno-gospodarczych i wizerunkowych, w związku z czym powinny stanowić istotną część strategii postępowania w najbliższych latach. Przeciwdziałanie tym problemom powinno być realizowane w szczególności poprzez rozwój kapitału społecznego i budowanie spójności społeczno-przestrzennej, m.in. poprzez ciągłe doskonalenie jakości kształcenia od pierwszych jego etapów, integrującą politykę społeczną, włączanie mieszkańców w procesy podejmowania decyzji i zarządzania publicznego, angażowanie mieszkańców do świadomego udziału w kulturze, aktywnych formach spędzania czasu wolnego oraz inicjatywach lokalnych, kreowanie kompetencji kluczowych, obywatelskich, przedsiębiorczych i kulturowo-estetycznych, czy tworzenie funkcjonalnych przestrzeni publicznych, przyjaznych dla mieszkańców. Przyczyni się to do trwałego, zrównoważonego rozwoju gminy w perspektywie długofalowej.

- ▶ **Instytucjonalizacja obszaru funkcjonalnego w ramach powiatu chrzanowskiego** – nowe regulacje europejskiej polityki spójności i polskiej polityki rozwoju zakładają koncentrację interwencji wszelkich polityk publicznych na wybranych obszarach tematycznych i przestrzennych (koncentracja na tych tematach i na tych terytoriach, które albo mają silny potencjał rozwojowy, albo wymagają interwencji w celu rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier rozwojowych). Spójność rozumiana jest m.in. poprzez integrację wymiaru społeczno-gospodarczego i terytorialnego strategii, a także sieciowanie powiązań instytucjonalnych i funkcjonalnych wszelkich interesariuszy procesów zarządzania rozwojem. Podstawowym założeniem polityki zorientowanej terytorialnie, promującej obszary funkcjonalne, definiowane jako „układy przestrzenne składające się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami oraz przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju” (Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz. U. 2003 Nr 80 poz. 717), jest integracja działań różnych podmiotów publicznych, prywatnych i pozarządowych włączonych w realizację polityk publicznych wobec terytoriów określonych nie administracyjnie, a przestrzennie i funkcjonalnie. Idea prowadzenia działań na obszarach funkcjonalnych uznaje współpracę na rzecz rozwiązywania wspólnych problemów za podstawę ubiegania się o wsparcie z funduszy europejskich i krajowych. Powiat chrzanowski charakteryzuje się silnym powiązaniem obszarów zurbanizowanych (miejskich) – sąsiadujące ze sobą obszary miejskie gmin: Chrzanów, Trzebinia i Libiąż oraz uzupełniające je obszary wiejskie (w tym gmin: Babice i Alwernia). Obszar ten od dawna już posiada cechy obszaru funkcjonalnego – podobny profil gospodarczy i uwarunkowania społeczne, tożsame zasoby i bariery rozwojowe, funkcjonalnie powiązane tereny,

na których wspólnie wdrażane są mechanizmy świadczenia pewnych usług – m.in. działający Związek Komunalny „Gospodarka Komunalna” czy Związek Komunalny „Komunikacja Międzygminna”. Wyzwaniem dla powiatu chrzanowskiego i wszystkich samorządów wchodzących w jego skład, w tym gminy Chrzanów, jest instytucjonalizacja obszaru funkcjonalnego – nadanie mu ram organizacyjnych i zarządczych w celu wspólnego podejmowania decyzji, globalnego rozwiązywania problemów i wykorzystywania szans rozwojowych, m.in. poprzez realizację dużych projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

CZĘŚĆ WDROŻENIOWA

WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW

Wizja rozwoju stanowi projekcję, opis pożądanego stanu rzeczywistości obszaru gminy Chrzanów w perspektywie 2023 roku. Określa stan docelowy, do którego dążyć będą wszyscy zaangażowani partnerzy, tj. władze samorządowe gminy, partnerzy społeczni i gospodarcy oraz mieszkańcy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie, określa cel, do jakiego zmierza cała wspólnota samorządowa. Wskazuje ona zasadniczy kierunek podejmowanych działań.

WIZJA "CHRZANÓW 2023":

W 2023 roku gmina Chrzanów stanowi ważny ośrodek usług publicznych oraz centrum gospodarczo-inwestycyjne w ramach subregionu Małopolski Zachodniej.

Wysoka dostępność komunikacyjna, korzystne położenie względem aglomeracji krakowskiej i konurbacji śląskiej, zaktywizowane zasoby endogeniczne oraz przedsiębiorczy mieszkańcy wzmacniają atrakcyjność gospodarczo-inwestycyjną oraz kreują rozwój innowacyjnych sektorów gospodarki w nowoczesnych strefach aktywności gospodarczej, generując nowe miejsca pracy.

Wraz ze wzrostem konkurencyjności gospodarki, wzmacniane są funkcje miasta jako centrum administracyjnego oraz wysokiej jakości usług komercyjnych i publicznych, co oddziałuje pozytywnie na poziom atrakcyjności osadniczej gminy, przyczyniając się do zahamowania niekorzystnych tendencji demograficznych.

Kompleksowe działania rewitalizacyjne doprowadziły do trwałych zmian jakościowych obszaru gminy, przyczyniając się do poprawy warunków życia, pracy i wypoczynku, wzrostu funkcjonalności i rozwoju całego miasta oraz jego otoczenia.

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Misja stanowi deklarację dotyczącą kluczowych wartości oraz nadrzędnego celu rozwoju gminy Chrzanów. Zgodnie z misją, władze samorządowe gminy, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz mieszkańcy deklarują współpracę na rzecz zwiększania atrakcyjności osadniczej oraz gospodarczo-inwestycyjnej gminy Chrzanów, przy wykorzystaniu zasobów własnych i zewnętrznych potencjałów rozwojowych (zgodnie ze strategią postępowania określoną wspólnie w ramach niniejszego dokumentu).

MISJA:

Naszą misją jest kreowanie i wzmacnianie zrównoważonego rozwoju gminy Chrzanów, bazującego na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczo-inwestycyjnej, przestrzennej i społeczno-kulturowej, prowadzący w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców i budowania trwałych podstaw dla endogenicznego rozwoju gminy Chrzanów w nowym wymiarze polityki spójności Unii Europejskiej po 2020 roku.

PLAN OPERACYJNY STRATEGII

Punktem wyjścia dla określenia strategii postępowania jest zdefiniowanie wizji, czyli stanu docelowego, którego osiągnięcie ma być możliwe dzięki zaprojektowanemu planowi operacyjnemu. Plan operacyjny składa się z pewnych obszarów strategicznych, w ramach których są formułowane cele strategiczne, z których wynikają następnie cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębnia się natomiast kierunki interwencji – kluczowe zadania i projekty do realizacji.

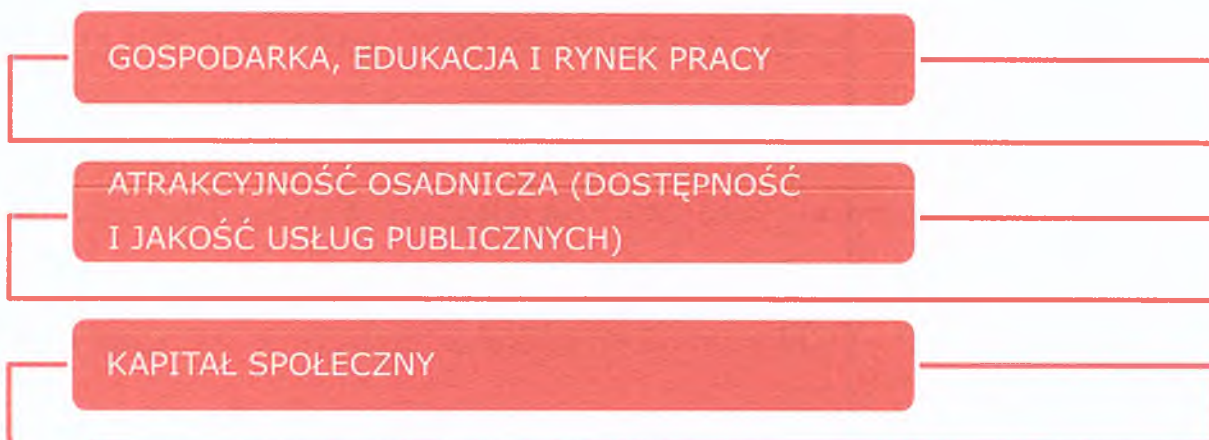
- Cel główny – nadrzędny cel strategii rozwoju w perspektywie 2023 roku.
- Cel strategiczny - cel o charakterze długofalowym, wskazujący na generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju.
- Cele operacyjne - cele dotyczące średniego horyzontu czasowego, wskazujące określone narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych.
- Kierunki interwencji - kluczowe zadania i projekty, które służą realizacji założonych celów, a tym samym stanowią podstawę wdrażania Strategii.
- Mierniki - nazwa kategorii, pozwalającej określić wartość mierzonego zjawiska, sytuacji, wielkości, itp.

Z przyjętej wizji i misji rozwoju gminy Chrzanów w perspektywie 2023 roku wynika cel główny, który został określony w sposób następujący:

Efektywne wykorzystanie zasobów własnych i potencjałów subregionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrostu atrakcyjności osadniczej i spójności społeczno-przestrzennej gminy Chrzanów.

W nawiązaniu do tak zdefiniowanego celu, ze względu na stwarzanie w perspektywie długookresowej największych możliwości wzrostu, wyodrębniono 3 kluczowe obszary rozwoju gminy Chrzanów:

Są one względem siebie uzupełniające się, tylko umownie oddzielone. Nie jest możliwa sprawna i efektywna realizacja zapisów Strategii przy braku integracji poszczególnych działań np. bez intensywnych działań z zakresu wzmocnienia atrakcyjności gospodarczej nie ma mowy o poprawie warunków życia i pracy na terenie gminy (dostępność pracy jako jeden z kluczowych czynników kształtujących atrakcyjność osadniczą). Należy podkreślić umowność podziałów „obszarowych” i docelową horyzontalność kierunków interwencji.

Dla każdego z obszarów zdefiniowano cel strategiczny, będący celem o charakterze długofalowym (do 2023 roku), wskazujący na generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju w danym zakresie tematycznym, z którego wynikają następnie cele operacyjne. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono kierunki interwencji. Zestaw kierunków opisanych w Strategii należy traktować jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, określającą ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej wszystkich podmiotów systemu zarządzania strategicznego i rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Chrzanów.

Ponadto, dla zapewnienia kontroli nad stopniem realizacji poszczególnych celów niniejszej Strategii stworzono listę rekomendowanych mierników. Mierniki te są użyteczne przede wszystkim w czasie dokonywania monitoringu realizacji, ewaluacji oraz aktualizacji dokumentu. Lista mierników stanowi bazową propozycję, która podczas prowadzenia procesów monitorowania i przeglądu strategicznego może być modyfikowana i uzupełniana – zgodnie z potrzebami jednostek wdrażających.

Obszary strategiczne, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki interwencji zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 uwzględniają:

- wyniki analiz społeczno-gospodarczych i strategicznych, wykonanych na potrzeby tego opracowania,
- wnioski z badań społecznych wśród mieszkańców gminy w zakresie potrzeb i preferencji rozwojowych,
- priorytety zawarte w krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych,
- rozwiązania wypracowane w ramach sesji strategicznych z udziałem Konwentu Strategicznego, skupiającego przedstawicieli różnorodnych środowisk lokalnych.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023.

Schemat 2 Struktura celów Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023.

Efektywne wykorzystanie zasobów własnych i potencjałów subregionalnej szansy dla rozwoju gospodarczego oraz wzrostu atrakcyjności osadniczej i spójności społeczno-przestrzennej gminy Chrzanów.

Cel strategiczny I:

Wspomaganie wzrostu konkurencyjności gospodarki i tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych

Cele operacyjne:

1. Rozwój kapitału intelektualnego;
2. Aktywizacja gospodarcza i inwestycyjna obszaru gminy;
3. Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia;
4. Funkcjonalna i bezpieczna komunikacja.

Cel strategiczny II:

Doskonalenie warunków życia mieszkańców wraz z podniesieniem jakości i dostępności usług publicznych

Cele operacyjne:

1. Dbłość o zasoby środowiska naturalnego i wykorzystanie ekologii dla zwiększenia atrakcyjności osadniczej gminy;
2. Rozwój i integracja oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy;
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i skuteczna ochrona zdrowia mieszkańców;
4. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.

Cel strategiczny III:

Budowanie spójności terytorialnej i rozwój kapitału społecznego

Cele operacyjne:

1. Wzmocnienie integralności społeczno-przestrzennej i wieloaspektowa aktywizacja obywatelska mieszkańców;
2. Wieloszczeblowe, partnerskie zarządzanie polityką rozwoju.

CEL OPERACYJNY	Proponowane mierniki realizacji celu:	Przykładowe źródła finansowania działań w ramach celu
1.1 Rozwój kapitału intelektualnego	<ul style="list-style-type: none"> • Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS; • Wyniki z testu po VI klasie szkoły podstawowej i/lub z testu gimnazjalnego – dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej; • Edukacyjna Wartość Dodana - dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej; • Udział mieszkańców w różnych formach Life Long Learning (kształcenia przez całe życie) - dane gminy Chrzanów / dane szkół i placówek oświatowych; • Liczba uczniów szkół podstawowych i/lub gimnazjalnych przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu – dane gminy Chrzanów / dane szkół, dane BDL GUS.	<ul style="list-style-type: none"> • Środki Komisji Europejskiej, Program Erasmus+; • Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki; • Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020; • Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; • Programy i konkursy Ministerstwa Edukacji Narodowej; • Programy i konkursy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (w zakresie edukacji); • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 2. Cyfrowa Małopolska, • Oś Priorytetowa 10. Wiedza i kompetencje, • Oś Priorytetowa 12. Infrastruktura społeczna; • Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego; • Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, np. stypendialne; • Kapitał prywatny (m.in. sponsorzy, środki fundacji bankowych i podobnych); • Budżet gminy.

Strategia postępowania w ramach celu 1.1 Rozwój kapitału intelektualnego:

Biorąc pod uwagę wnioski z przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej oraz efekty badań, dyskusji i konsultacji społecznych, należy uznać, że wyzwaniem strategicznym gminy Chrzanów w perspektywie najbliższych lat jest tworzenie warunków dla wysokiej jakości życia i pracy, dzięki którym wzmocnione zostaną funkcje miasta jako lokalnego ośrodka usług publicznych oraz centrum gospodarczego (w ramach subregionu Małopolski Zachodniej), przy jednoczesnym silnym oddziaływaniu na obszary wiejskie gminy Chrzanów. Działania te powinny przeciwdziałać i niwelować skutki negatywnych tendencji demograficznych, takich jak zmniejszająca się liczba mieszkańców, ujemny przyrost naturalny, wysokie ujemne saldo migracji oraz zmiany w strukturze społecznej.

Jednym z podstawowych zadań samorządu gminy jest zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjnych. W szczególności chodzi o powiązanie sfery edukacji, gospodarki i rynku pracy z wzajemnymi dla nich korzyściami, jak również wymiernymi rezultatami dla atrakcyjności osadniczej i konkurencyjności gospodarczej gminy Chrzanów. Potencjał intelektualny, w tym jakość lokalnych kadr, kwalifikacje pracowników i ich zdolności do elastycznego reagowania na zmiany zachodzące na rynku pracy, wpływa na sferę gospodarki. Rozwój gospodarki determinuje natomiast sferę edukacji, m.in. w zakresie kierunków i jakości kształcenia. Obie te sfery mają zasadniczy wpływ na lokalny rynek pracy i poziom bezrobocia.

Problemem gminy Chrzanów są m.in. spadająca liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych (pomimo rosnącego udziału uczniów spoza terenu gminy), brak współpracy między sferą edukacji i biznesu, niewystarczające dopasowanie kierunków kształcenia i kwalifikacji absolwentów do potrzeb pracodawców (czego efektem jest wysokie bezrobocie wśród osób młodych), a jednocześnie rosnące wydatki budżetu na oświatę i wychowanie.

Kluczowym wyzwaniem pozostaje zatem ciągle podnoszenie jakości kształcenia oraz organizacja systemu usług edukacyjnych z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy i zmian demograficznych, przy zachowaniu racjonalności kosztowej. Działania inwestycyjne oraz „miękkie”, ukierunkowane na podnoszenie potencjału intelektualnego, w szczególności na kształtowanie i rozwijanie kompetencji kluczowych, takich jak np. przedsiębiorczość czy umiejętności informatyczne, pozwoli na wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy Chrzanów (w tym podniesienie poziomu innowacyjności gospodarki lokalnej), a jednocześnie wzrost atrakcyjności osadniczej. Należy przy tym podkreślić, że realizowana interwencja musi angażować możliwie wszystkich partnerów, tj. samorząd gminny i powiatowy, szkoły i placówki oświatowe, lokalnych i regionalnych przedsiębiorców, rodziców i uczniów, a także obejmować wszystkie etapy kształcenia, począwszy od edukacji przedszkolnej, przez pozostającą w bezpośredniej

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

kompetencji gminy edukację podstawową i gimnazjalną, będącą zadaniem powiatu edukację ponadgimnazjalną i szkolnictwo zawodowe, na kształceniu ustawicznym kończąc. Tylko takie kooperacyjne i holistyczne podejście uprawdopodobnia osiągnięcie celu, jakim jest stworzenie warunków dla wysokiej jakości życia i pracy – poprzez rozwój potencjału i kompetencji, które wspierają rozwój osobisty, włączanie w życie społeczne i możliwość znalezienia zatrudnienia.

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
1.1.1	Poprawa jakości i dostępności usług w zakresie edukacji przedszkolnej.	Gmina Chrzanów, Podmioty prywatne	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Sfera biznesu
1.1.2	Strategiczny rozwój szkół i placówek oświatowych, m.in. poprzez modernizację i rozwój bazy oświatowej, w tym również pod kątem dostosowania szkół do potrzeb młodszych dzieci, rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy szkołach, doskonalenie kadry, doposażenie placówek, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i technologii, wykorzystanie multimediiów i systemów elektronicznych.	Gmina Chrzanów, Szkoły i placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, LGD Partnerstwo na Jurze
1.1.3	Wdrożenie i wzmacnianie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów oraz pasji w organizacjach pozarządowych, szkołach i placówkach oświatowych na terenie gminy.	Gmina Chrzanów, Szkoły i placówki oświatowe	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje kultury,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

			Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Kluby sportowe, Realizatorzy projektów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, mających na celu identyfikację i rozwój talentów
1.1.4	Pomoc osobom ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi.	Gmina Chrzanów, Szkoły i placówki oświatowe	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje kultury, Placówki ochrony zdrowia, Instytucje polityki społecznej, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe
1.1.5	Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, przy szczególnym uwzględnieniu kształcenia kompetencji kluczowych oraz podnoszenia sprawności fizycznej.	Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje kultury, Organizacje pozarządowe, Kluby sportowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Chrzanowie, Podmioty prywatne, LGD Partnerstwo na Jurze
1.1.6	Współpraca z powiatem chrzanowskim i środowiskiem biznesu na rzecz modernizacji i rozwoju oraz promocji kształcenia zawodowego (wzmocnienie relacji i współpracy szkół ze środowiskiem prac).	Gmina Chrzanów, Szkoły i placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje rynku pracy, Instytucje otoczenia biznesu, Organizacje pozarządowe, Sfera biznesu, Media

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

1.1.7	Kształtowanie i promocja postaw związanych z uczeniem się przez całe życie oraz korzystaniem z kształcenia ustawicznego. Działania zwiększające poziom uczestnictwa osób starszych w systemie kształcenia ustawicznego.	Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje kultury, Instytucje rynku pracy, Podmioty prywatne, LGD Partnerstwo na Jurze, Uniwersytety Trzeciego Wieku, Media
1.1.8	Budowa społeczeństwa wysokich kwalifikacji informatycznych (kształcenie umiejętności informatycznych wśród mieszkańców, itp.). Stworzenie przyjaznego środowiska dla firm z sektora IT. Ścisła współpraca międzysektorowa i międzyorganizacyjna oraz promocja idei „Cyfrowy Chrzanów”.	Gmina Chrzanów, Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Firmy z sektora IT	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje kultury, Instytucje rynku pracy, Instytucje otoczenia biznesu, Podmioty prywatne, LGD Partnerstwo na Jurze, Media
1.1.9	Program wspierania przedsiębiorczości wśród uczniów szkół i placówek oświatowych, w tym przy wykorzystaniu nowoczesnych i innowacyjnych metod nauczania, oraz we współpracy z sektorem biznesu.	Szkoły i placówki oświatowe, Sfera biznesu	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje kultury, Instytucje rynku pracy, Instytucje otoczenia biznesu, LGD Partnerstwo na Jurze

	CEL OPERACYJNY	Proponowane mierniki realizacji celu:	Przykładowe źródła finansowania działań w ramach celu
	1.2 Aktywizacja gospodarcza i inwestycyjna obszaru gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów wydzielonych pod strefy aktywności gospodarczej na terenie gminy – dane gminy Chrzanów; • Wpływy do budżetu gminy z podatku CIT – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS; • Poziom zadowolenia klientów z działania systemu obsługi inwestorów – badania własne gminy Chrzanów; • Liczba osób i firm, które skorzystały ze wsparcia merytorycznego, dotyczącego zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – dane Powiatowego Urzędu Pracy i instytucji otoczenia biznesu;	<ul style="list-style-type: none"> • Horyzont 2020, COSME, • Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Interreg Europa, Interreg Europa Środkowa); • Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, • Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; • Programy i konkursy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej; • Programy i konkursy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości; • Programy i konkursy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju; • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 1. Gospodarka wiedzy,

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie gminy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS.	<ul style="list-style-type: none"> Oś Priorytetowa 3. Małopolska, Przedsiębiorcza Oś Priorytetowa 8. Rynek pracy, Oś Priorytetowa 9. Region spójny społecznie; Kapitał prywatny; Budżet gminy.
--	---	---

Strategia postępowania w ramach celu 1.2 Aktywizacja gospodarcza i inwestycyjna obszaru gminy:

Gmina Chrzanów, dzięki wysokiej dostępności komunikacyjnej i strategicznemu położeniu w najbardziej zurbanizowanej części województwa małopolskiego, w strefie wzmacniających się oddziaływań metropolii krakowskiej i konurbacji śląskiej, posiada wysoki potencjał rozwojowy w zakresie aktywizacji gospodarczej i inwestycyjnej. Szansę tę budują również funkcjonujące na terenie gminy i w jej otoczeniu instytucje otoczenia biznesu (np. Agencja Rozwoju Małopolski Zachodniej), działające na rzecz rozwoju i promocji przedsiębiorczości zrzeszenia przedsiębiorców (np. Chrzanowska Izba Gospodarcza, Cech Rzemiosł Różnych), szkoły i placówki oświatowe, w tym realizujące kształcenie zawodowe i ustawiczne (np. Powiatowe Centrum Kształcenia Ustawicznego, Powiatowe Centrum Edukacyjne), a także dostępne lokalnie zasoby ludzkie (wiedza, kompetencje i umiejętności mieszkańców, wysokiej klasy fachowcy, itd.). Wskazane przewagi nie przekładają się jednak na kształtowanie i utrwalanie funkcji miasta, jak również zurbanizowanych obszarów wiejskich, jako ważnego centrum gospodarczego, co najmniej w skali subregionu Małopolski Zachodniej. Hamujący wpływ na rozwój gospodarczy wywiera regres ludnościowy w samej gminie i w tej części województwa. Kluczowymi barierami pozostają jednak brak zorganizowanych, nowoczesnych stref aktywności gospodarczej, będących atrakcyjnym miejscem do inwestowania, a także rozdrobnienie gruntów i niewielki areał terenów publicznych o uregulowanej własności, które w perspektywie można zagospodarować pod działalność gospodarczą (przy wykorzystaniu dostępnych środków zewnętrznych, np. pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020). Problemem jest również niewystarczający poziom współpracy pomiędzy samorządem, sferą edukacji oraz sektorem biznesu, zmniejszający prawdopodobieństwo zaistnienia efektu synergii, powodujący osłabienie

innowacyjności, a także niedopasowanie i brak odpowiedniego wykorzystania lokalnych zasobów dla potrzeb gospodarki i rynku pracy (w konsekwencji obniżenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej oraz wzrost bezrobocia).

Pomimo tych barier rozwojowych, strategia postępowania powinna być ukierunkowana na dążenie do restaurowania i wzmacniania tradycji przemysłowych gminy Chrzanów, przy jednoczesnym stopniowym równoważeniu poprzez rozwój alternatywnych obszarów działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem kluczowych sektorów lokalnej i regionalnej szansy, przedsiębiorstw innowacyjnych i kreatywnych. Wyzwaniem strategicznym jest zagospodarowywanie terenów publicznych i prywatnych pod strefę aktywności gospodarczej. Planowana jest organizacja Chrzanowsko-Libiąskiej Strefy Przemysłowo-Usługowej, opartej na istniejących Zakładach „Fablok”, Unimięś oraz terenach leśnych przy ulicy Powstańców Styczniowych. Realizowane działania związane z lokalizacją, tworzeniem i rozwojem SAG (m.in. zmiany w planach zagospodarowania przestrzennego, wymiana i skupowanie gruntów, scalanie, uzbrajanie terenów, włączanie partnerów prywatnych, zarządzanie i promocja SAG) powinny wpisywać się w koncepcję zorganizowania strefy wspólnej dla całego powiatu chrzanowskiego, rozumianego jako obszar funkcjonalny, składającej się z kilku podstref, w tym na terenie gminy Chrzanów. Takie partnerskie współdziałanie może spowodować wykorzystanie tożsamy dla gminy, powiatu, jak i całego subregionu Małopolski Zachodniej, przewag konkurencyjnych, wspomnianych w ramach diagnozy i na początku opisu postępowania. Jednocześnie organizowany i rozwijany musi być system obsługi inwestora oraz promocja gospodarczo-inwestycyjna. Mowa m.in. o powołaniu odpowiedniej struktury odpowiedzialnej za promocję oraz pozyskiwanie i obsługę inwestorów, zabezpieczeniu dla niej odpowiedniego budżetu na działanie (w układzie wieloletnim), opracowaniu i wdrożeniu zasad postępowania w procesie zawiązywania kontaktów, realizacji transakcji i współpracy z inwestorami (bezpośrednia i pośrednia pomoc inwestorowi, szybka ścieżka postępowania, obsługa „one stop shop”, certyfikacja pod kątem inwestycji, itd.), jak również o szerokim zastosowaniu efektywnych instrumentów promocji gospodarczo-inwestycyjnej, w tym o opracowaniu identyfikacji wizualnej, przygotowaniu, dystrybucji i ciągłym doskonaleniu materiałów promocyjnych, akcentujących przewagi konkurencyjne gminy Chrzanów (katalog ofert inwestycyjnych, broszura promująca potencjał inwestycyjny, filmy promocyjne, gadżety, itd.), udziale w targach i wystawach inwestycyjnych, marketingu celowym, czy utrzymywaniu stałych i efektywnych kontaktów z mediami (public relations) w celu kreowania korzystnego wizerunku jednostki jako miejsca do inwestowania.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

Wszelkie działania związane z kreowaniem pozytywnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości i napływu inwestycji winny być realizowane w szerokim partnerstwie międzysektorowym i międzyorganizacyjnym, łączącym samorząd gminny i powiatowy, Powiatowy Urząd Pracy i inne instytucje rynku pracy, instytucje otoczenia biznesu, sferę edukacyjną oraz środowisko biznesu, posiadającym możliwie stały charakter.

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
1.2.1	Realizacja działań związanych z lokalizacją, tworzeniem, zagospodarowywaniem i rozwojem stref aktywności gospodarczej (odpowiednie przeznaczenie terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, scalanie i uzbrajanie terenów, zarządzanie i promocja SAG, itd.). Współpraca z powiatem chrzanowskim i sąsiednimi gminami w ramach całego obszaru funkcjonalnego.	Gmina Chrzanów	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gminy powiatu chrzanowskiego, Inwestorzy prywatni, Przedsiębiorstwa obsługujące media techniczne, Instytucje otoczenia biznesu
1.2.2	Doskonalenie standardów obsługi inwestorów – zbudowanie systemu obsługi inwestycji oraz szkolenia administracji samorządowej w celu zwiększenia kompetencji kadr w zakresie przyciągania inwestycji i obsługi inwestorów.	Gmina Chrzanów, Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gminy powiatu chrzanowskiego, Inwestorzy prywatni
1.2.3	Rozwój promocji gospodarczej.	Gmina Chrzanów	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gminy powiatu chrzanowskiego, Inwestorzy prywatni, Instytucje otoczenia biznesu, Agencje promocyjne, Media

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

1.2.4	Wdrożenie efektywnego modelu wsparcia powiązań kooperacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem stymulowania współpracy podmiotów w ramach kluczowych sektorów rozwijających się na terenie gminy.	Przedsiębiorstwa, Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Gminy powiatu chrzanowskiego, Inwestorzy branżowi, Instytucje rynku pracy, Uczelnie wyższe, Szkoły i placówki oświatowe (w tym szkolnictwo zawodowe)
1.2.5	Tworzenie warunków dla przedsiębiorstw zajmujących się działalnością innowacyjną i kreatywną.	Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Gminy powiatu chrzanowskiego, Przedsiębiorstwa, inwestorzy branżowi, Instytucje rynku pracy, Uczelnie wyższe, Szkoły i placówki oświatowe (w tym szkolnictwo zawodowe)
1.2.6	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i instytucjami otoczenia biznesu na rzecz realizacji programów w zakresie udzielania informacji, szkoleń oraz doradztwa dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą.	Gmina Chrzanów	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Powiatowy Urząd Pracy i inne instytucje rynku pracy, Gmina Chrzanów, Przedsiębiorstwa, inwestorzy branżowi, Instytucje otoczenia biznesu, Uczelnie wyższe, Szkoły i placówki oświatowe (w tym szkolnictwo zawodowe)

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

1.2.7	Współpraca na rzecz wzmocnienia potencjału oraz rozwoju sieci i oferty instytucji otoczenia biznesu, w tym dotyczącej finansowych instrumentów zwrotnych i bezzwrotnych dla podmiotów gospodarczych.	Gmina Chrzanów, Instytucje otoczenia biznesu	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gminy powiatu chrzanowskiego, Przedsiębiorstwa, inwestorzy branżowi, Instytucje rynku pracy, Uczelnie wyższe, Szkoły i placówki oświatowe (w tym szkolnictwo zawodowe)
1.2.8	Pozyskiwanie na działalność gospodarczą lokali i obiektów poprzez zmianę ich dotychczasowych funkcji i zagospodarowanie przestrzeni na cele gospodarcze.	Gmina Chrzanów	Powiat chrzanowski, Przedsiębiorstwa, inwestorzy branżowi, Instytucje rynku pracy, Instytucje otoczenia biznesu
1.2.9	Stworzenie mechanizmów stałej współpracy pomiędzy samorządem oraz pracodawcami i przedsiębiorcami na rzecz rozwoju gospodarki lokalnej.	Gmina Chrzanów	Powiat chrzanowski, Powiatowy Urząd Pracy i inne instytucje rynku pracy, Gmina Chrzanów, Przedsiębiorstwa, inwestorzy branżowi, Instytucje otoczenia biznesu, Uczelnie wyższe, Szkoły i placówki oświatowe (w tym szkolnictwo zawodowe)

CEL OPERACYJNY	Proponowane mierniki realizacji celu:	Przykładowe źródła finansowania działań w ramach celu
1.3 Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 100 zarejestrowanych podmiotów – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS; • Stosunek liczby nowych działalności gospodarczych rejestrowanych na terenie gminy do podmiotów wyrejestrowywanych – dane CEIDG; • Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym - dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS; • Liczba osób objętych indywidualnym systemem doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych – dane gminy Chrzanów / dane szkół i placówek oświatowych;	<ul style="list-style-type: none"> • EaSI; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, • Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; • Programy i konkursy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej; • Programy i konkursy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości; • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 3. Przedsiębiorcza Małopolska, • Oś Priorytetowa 8. Rynek pracy, • Oś Priorytetowa 9. Region spójny społecznie; • Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich, • Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie,

- Liczba zarejestrowanych bezrobotnych – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie;
- Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych - dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie.
- Kapitał prywatny;
- Budżet gminy.

Strategia postępowania w ramach celu 1.3 Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia:

Jednym z najważniejszych celów rozwojowych gminy Chrzanów jest kreowanie i wzmacnianie funkcji miasta Chrzanów, jak również zurbanizowanych obszarów wiejskich, jako ważnego centrum gospodarczego i inwestycyjnego, co najmniej w skali subregionu Małopolski Zachodniej, korzystającego z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości mieszkańców. Potencjał ludzki, dostępność i jakość wiedzy, rozumianej zarówno jako kwalifikacje pracowników, jak i zaplecze instytucjonalne (instytucje rynku pracy, instytucje otoczenia biznesu, zaplecze naukowo-badawcze, itd.), stanowią determinantę rozwoju gospodarczego i stają się kluczowym czynnikiem w wyborze lokalizacji inwestycyjnej (obok m.in. położenia, dostępności komunikacyjnej oraz stref aktywności gospodarczej). Cel operacyjny 1.1 dotyczy podnoszenia jakości kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem rozwijania kompetencji kluczowych i wiązania sfery edukacji, gospodarki i rynku pracy. Niniejszy cel dotyczy natomiast wspierania zatrudnienia i efektywnej polityki rynku pracy.

Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia będzie obejmowała tworzenie warunków dla łączenia przez mieszkańców życia zawodowego z prywatnym (chodzi m.in. o ułatwienie godzenia ról młodego rodzica z wykonywaniem pracy zarobkowej poprzez wsparcie dla zabezpieczenia na terenie gminy odpowiedniej ilości miejsc opieki nad dzieckiem do lat 3), a także kreowanie jak najlepszych warunków do prowadzenia drobnej przedsiębiorczości, począwszy od kreowania cech przedsiębiorczych wśród mieszkańców, promowania przedsiębiorczości, aż do wspierania zakładania i prowadzenia mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz rzemiosła.

Ważnym elementem będzie zapewnienie wysokiej jakości, efektywnego doradztwa zawodowego - edukacja w zakresie rynku pracy, jego wymogów i umiejętności poruszania się po nim, z uwzględnieniem posiadanych przez dzieci i młodzież predyspozycji zawodowych, możliwości oraz potencjałów. Dostępność i sposób prowadzenia działań zawodoznawczych i pozwalających poruszać się po dynamicznie zmieniającym się rynku pracy wpływa na jakość lokalnego rynku pracy, w tym na potencjał kapitału intelektualnego i zawodowego. Obecnie prowadzone działania są niewystarczające, co jest problemem nie tylko w skali gminy Chrzanów, ale całego systemu edukacji w kraju. Dobrze realizowane działania w zakresie doradztwa zawodowego podnoszą świadomość młodych osób i sprawiają, że ich wybory rządziej obarczone są błędami, które później bardzo trudno naprawić – np. wybór kształcenia ogólnego przez osoby z ewidentnymi predyspozycjami zawodowymi. Ważne będzie kształcenie kwalifikacji w zakresie doradztwa zawodowego wśród nauczycieli oraz rozwój wiedzy i informacji o rynku pracy wśród rodziców (a nie tylko uczniów). Konieczna dla skuteczności interwencji będzie szeroka i ścisła współpraca międzysektorowa i międzyorganizacyjna, w szczególności szkół z instytucjami rynku pracy oraz przedsiębiorcami. Zakłada się, że gmina Chrzanów włączy się do powiatowego systemu indywidualnego doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, połączonego z systemem praktyk i staży zawodowych.

Działania wspierające bezpośrednio dynamikę rozwoju przedsiębiorczości będą uzupełniane przez zestaw zadań i projektów, mających na celu skuteczną aktywizację oraz reintegrację społeczną i zawodową mieszkańców. Kluczowa będzie w tym zakresie współpraca gminy Chrzanów z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi instytucjami rynku pracy oraz podmiotami prywatnymi w zakresie rozwoju oferty usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji na różnych etapach życia – w powiązaniu z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy. Mowa o „wychodzeniu” instytucji odpowiedzialnych za kształtowanie rynku pracy naprzeciw oczekiwaniom pracodawców i przedsiębiorców – poznawanie ich potrzeb i problemów z zakresu zatrudniania, nie tylko bieżących, ale również prognozowanych, przekładanie uzyskanych informacji na trafniejsze dostosowywanie systemu edukacji zawodowej i systemu przekwalifikowań do spodziewanych potrzeb rynku pracy w dłuższym okresie czasu. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych oraz marginalizowanych i dyskryminowanych na rynku pracy będzie obejmowała zestaw działań, zaprojektowany w sposób kompleksowy, racjonalny i adekwatny do zdiagnozowanych potrzeb i oczekiwań grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Ważnym elementem walki z bezrobociem i jego negatywnymi skutkami społeczno-gospodarczymi będzie wsparcie działań wzmacniających rozwój ekonomii społecznej. Podmioty ekonomii społecznej realizują działalność o celach (głównie) społecznych, z której zyski i korzyści w założeniu są reinwestowane w te cele lub we wspólnotę (podopiecznych, beneficjentów). Podmioty te służą integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją oraz tworzeniu wartościowych miejsc pracy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
1.3.1	Wsparcie gminy na rzecz łączenia przez mieszkańców życia zawodowego z prywatnym - wsparcie dla tworzenia i/lub funkcjonowania podmiotów opieki nad dzieckiem do lat 3, w tym żłobków i klubów dziecięcych.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Szkoły i placówki oświatowe, Organizacje pozarządowe, Sfera biznesu
1.3.2	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, w tym dotyczących zakładania i prowadzenia własnych działalności gospodarczych.	Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje otoczenia biznesu	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje rynku pracy, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, LGD Partnerstwo na Jurze
1.3.3	Poprawa dostępności, jakości i efektywności usług w zakresie planowania i rozwoju kariery zawodowej dla dzieci i młodzieży na terenie gminy – współpraca nad systemem ogólnopowiatowym.	Szkoły i placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Gminy powiatu chrzanowskiego, Instytucje rynku pracy, Podmioty prywatne Instytucje otoczenia biznesu, Organizacje pozarządowe

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

1.3.4	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i innymi podmiotami w zakresie rozwoju oferty usług dotyczących podnoszenia oraz zmiany kwalifikacji na różnych etapach życia – w powiązaniu z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy.	Gmina Chrzanów, Powiatowy Urząd Pracy i inne instytucje rynku pracy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Podmioty prywatne Instytucje otoczenia biznesu, Organizacje pozarządowe
1.3.5	Współdziałanie z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji i włączenia do życia zawodowego osób długotrwale bezrobotnych oraz marginalizowanych i dyskryminowanych na rynku pracy.	Gmina Chrzanów, Powiatowy Urząd Pracy i inne instytucje rynku pracy	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Instytucje polityki społecznej, Podmioty prywatne Instytucje otoczenia biznesu, Organizacje pozarządowe, LGD Partnerstwo na Jurze
1.3.6	Wsparcie działań wzmacniających rozwój przedsiębiorczości/ekonomii społecznej – jako działalności gospodarczej, łączącej cele społeczne i ekonomiczne (np. spółdzielnie socjalne).	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Instytucje polityki społecznej, Instytucje rynku pracy Podmioty prywatne, Instytucje otoczenia biznesu, Organizacje pozarządowe, LGD Partnerstwo na Jurze

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

1.3.7	Kreowanie rozwoju zawodów zanikających oraz rzemiosła.	Gmina Chrzanów Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje otoczenia biznesu	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkoł i Przedszkoli w Chrzanowie, Instytucje rynku pracy, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, LGD Partnerstwo na Jurze
-------	--	--	---

CEL OPERACYJNY	Proponowane mierniki realizacji celu:	Przykładowe źródła finansowania działań w ramach celu
1.4 Funkcjonalna i bezpieczna komunikacja	<ul style="list-style-type: none"> • Długość nowych dróg różnych kategorii wybudowanych i zmodernizowanych na terenie gminy [km] – dane gminy Chrzanów; • Średni czas przejazdu z Chrzanowa do Krakowa i Katowic różnymi środkami transportu – dane gminy Chrzanów (Biuro ds. Dróg i Płatnego Parkowania), dane operatorów różnych środków transportu • Długość nowych dróg rowerowych i dróg z dopuszczonym ruchem rowerowym pod prąd, w tym kontrapasów [km] – dane gminy Chrzanów, Policji i organizacji pozarządowych; • Liczba nowych miejsc parkingowych, w tym przy węzłach komunikacyjnych - dane gminy Chrzanów; • Liczba zdarzeń drogowych – dane Policji.	<ul style="list-style-type: none"> • Krajowy Fundusz Drogowy; • Środki PKP; • Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019; • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020; • Środki w dyspozycji Zarządu Dróg Wojewódzkich; • Środki w dyspozycji Powiatowego Zarządu Dróg w Chrzanowie, • Kapitał prywatny; • Budżet gminy.

Strategia postępowania w ramach celu 1.4 Funkcjonalna i bezpieczna komunikacja:

Dostępność komunikacyjna wpływa na różnorodne sfery życia społecznego i gospodarczego, stanowi istotny element organizacji przestrzeni, wpływa na atrakcyjność inwestycyjną i osadniczą.

Kluczową przewagą konkurencyjną gminy Chrzanów, obok strategicznej lokalizacji między metropolią krakowską i konurbacją śląską, stanowi wysoka dostępność komunikacyjna, wynikająca z bezpośredniej bliskości sieci dróg krajowych i wojewódzkich (w tym autostrady A4), dogodnego dostępu do dwóch międzynarodowych portów lotniczych (Balice i Pyrzowice), a także posiadanych połączeń kolejowych (istniejąca sieć kolejowa oraz bliskość głównych magistrali towarowych i pasażerskich). Problemem pozostaje brak połączeń funkcjonalnych wewnątrz gminy (pomiędzy miastem – a terenami wiejskimi), a także słabe skomunikowanie niektórych obszarów wewnątrz powiatu chrzanowskiego (choć trzeba zaznaczyć, że przez niego teraz przebiega jednocześnie kilka istotnych szlaków komunikacyjnych łączących duże ośrodki gospodarcze i skupiska ludności, drogi traktowane jako międzynarodowe trasy tranzytowe, autostrada A4, trzy węzły łączące autostradę A4 z lokalnym układem komunikacyjnym). W skali subregionu Małopolski Zachodniej problematyczny jest brak komunikacji na linii północ - południe (m.in. Olkusz-Chrzanów-Oświęcim). Istniejąca infrastruktura i oferta transportu kolejowego nie jest wykorzystywana, ze względu na brak funkcjonalnych połączeń kolejowych - kolej stanowi obecnie mało atrakcyjny środek transportu, głównie ze względu na długi czas podróży. Coraz silniej akcentowaną przez mieszkańców niedogodnością jest brak komunikacyjnych ścieżek rowerowych na terenie miasta, co utrudnia traktowanie roweru jako alternatywnego środka transportu (ale również jazdę rekreacyjną).

Działania zaprojektowane w ramach niniejszego celu dotyczą podnoszenia zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz zapewnienia funkcjonalnego i bezpiecznego systemu transportowego. Stanowią one równocześnie priorytet zapisany w ramach Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020: „Strategia postępowania w zakresie wsparcia Małopolski Zachodniej koncentrować będzie się na dalszej poprawie poziomu skomunikowania tej części województwa z Krakowem. Ze względu na stosunkowo silną pozycję gospodarczą, względnie wysoki poziom życia oraz wykształcenia mieszkańców, także w miejscowościach wiejskich – subregion ten powinien ważną część makroregionalnego obszaru współpracy krakowsko-górnośląskiej, jako strefa nakładających się oddziaływań dwóch obszarów metropolitalnych”.

Jedną z najpilniejszych potrzeb jest budowa północnej obwodnicy Chrzanowa, szczególnie na wypadek ograniczenia ruchu na węźle balińskim. Ważna będzie również budowa dróg dojazdowych do potencjalnych terenów inwestycyjnych czy zwiększenie funkcjonalności połączeń kolejowych. Podstawowym sposobem działania w tym zakresie będzie współpraca międzysamorządowa oraz z PKP, zarządcami dróg i innymi w zakresie zwiększania zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy oraz eliminowania ruchu tranzytowego z obszarów o gęstej zabudowie.

Wzmacnianie wewnętrznej dostępności gminy obejmowało będzie m.in. poprawę jakości komunikacji, budowę, modernizację i przebudowę infrastruktury drogowej (w mieście i na obszarach wiejskich, tworzenie nowych miejsc parkingowych na terenie gminy, w tym na osiedlach i przy węzłach komunikacyjnych, budowę ciągów pieszych przy drogach i rozwój systemu oświetlenia ulicznego – zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami oraz możliwościami technicznymi i organizacyjno-finansowymi. Ważnym elementem poprawy funkcjonowania systemu komunikacji i podnoszenia jakości życia i pracy w gminie będzie budowa spójnego systemu infrastruktury rowerowej wysokiej jakości, ułatwiającego codzienną mobilność oraz rekreację. Wedle opinii mieszkańców, którzy wzięli udział w ramach badania sondażowego, realizowanego na potrzeby opracowania Strategii, niedogodności dotyczące dróg rowerowych i parkingów stanowią najważniejsze i najbardziej uciążliwe braki infrastrukturalne w pobliżu miejsca zamieszkania. W przypadku działań związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury drogowej, ważna będzie współpraca w ramach powiatowego, operacyjnego programu budowy, bieżącego utrzymania i modernizacji dróg, sprzęgniętego z drogowymi planami inwestycyjnymi gmin i innych organów zarządczych.

Ponadto w ramach niniejszego celu operacyjnego znalazły się kierunki interwencji dotyczące wspierania (lobbowania i współpracy) realizacji innych projektów istotnych dla dostępności komunikacyjnej gminy Chrzanów – doskonalenie funkcjonowania systemu komunikacji publicznej oraz budowy systemu zintegrowanego (kolej aglomeracyjna i wspólny bilet, rozwój i modernizacja infrastruktury, zakup środków transportu przyjaznych środowisku, integracja różnych środków transportu), a także wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
1.4.1	Współpraca z PKP, zarządcami dróg i innymi w zakresie zwiększania zewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy oraz eliminowania ruchu tranzytowego z obszarów o gęstej zabudowie (m.in. północna obwodnica Chrzanowa).	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Powiat chrzanowski, Powiatowy Zarząd Dróg w Chrzanowie, Inni zarządcy dróg, Gminy powiatu chrzanowskiego, PKP, Podmioty prywatne
1.4.2	Inicjacja działań mających na celu poprawę usług w zakresie transportu zbiorowego. Poprawa jakości komunikacji, budowa, modernizacja i przebudowa infrastruktury drogowej (w mieście i na obszarach wiejskich) – zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Powiat chrzanowski, Powiatowy Zarząd Dróg w Chrzanowie, Inni zarządcy dróg, Gminy powiatu chrzanowskiego, PKP, Podmioty prywatne, Związek Komunalny "Komunikacja Międzygminna", przewoźnicy prywatni

Str

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

1.4.3	Tworzenie nowych miejsc parkingowych na terenie gminy, w tym na osiedlach i przy węzłach komunikacyjnych (P&R).	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Powiat chrzanowski, Powiatowy Zarząd Dróg w Chrzanowie, Inni zarządcy dróg, Gminy powiatu chrzanowskiego, PKP, Podmioty prywatne
1.4.4	Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym, m.in. poprzez budowę ciągów pieszych przy drogach i rozwój systemu oświetlenia ulicznego.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Powiat chrzanowski, Powiatowy Zarząd Dróg w Chrzanowie, Inni zarządcy dróg, Gminy powiatu chrzanowskiego, Podmioty prywatne, Policja
1.4.5	Budowa spójnego systemu infrastruktury rowerowej wysokiej jakości, ułatwiającego codzienną mobilność oraz rekreację.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Powiat chrzanowski, Powiatowy Zarząd Dróg w Chrzanowie, Inni zarządcy dróg, Gminy powiatu chrzanowskiego, PKP, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

1.4.6	Współpraca w zakresie doskonalenia funkcjonowania systemu komunikacji publicznej oraz budowy systemu zintegrowanego (kolej aglomeracyjna i wspólny bilet, rozwój i modernizacja infrastruktury, zakup środków transportu przyjaznych środowisku, integracja różnych środków transportu).	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, Powiat chrzanowski, Powiatowy Zarząd Dróg w Chrzanowie, Inni zarządcy dróg, Gminy powiatu chrzanowskiego, PKP, Podmioty prywatne, Związek Komunalny "Komunikacja Międzygminna", przewoźnicy prywatni
1.4.7	Wspieranie działań zmierzających do wdrażania i upowszechniania nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych (ICT).	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Podmioty prywatne, Operatorzy telekomunikacyjni

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji celu:	Możliwe źródła finansowania działań w ramach celu
<p>2.1 Dbłość o zasoby środowiska naturalnego i wykorzystanie ekologii dla zwiększenia atrakcyjności osadniczej gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy [km] – dane gminy Chrzanów lub BDL GUS; • Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej – dane gminy Chrzanów lub BDL GUS; • Liczba projektów wdrażających technologie OZE na terenie gminy - dane gminy Chrzanów; • Liczba godzin zajęć szkolnych w ramach edukacji ekologicznej – dane gminy Chrzanów (szkół i placówek oświatowych); • Liczba projektów dot. wymiany źródeł grzewczych w instytucjach publicznych i gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne – dane gminy Chrzanów; 	<ul style="list-style-type: none"> • LIFE; • Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (Interreg Europa, Interreg Europa Środkowa); • NFOŚiGW, WFOŚiGW; • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Programy i konkursy Ministerstwa Środowiska; • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 4. Regionalna polityka energetyczna, • Oś Priorytetowa 5. Ochrona środowiska; • Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich; • Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie (np. otwarte konkursy ofert na realizację zadań z zakresu ekologii); • Kapitał prywatny; • Budżet gminy.

- Powierzchnia nowych, urządzonych terenów zielonych na terenie gminy [ha] – dane gminy Chrzanów;
- Długość nowych lub zmodernizowanych sieci ciepłowniczych [km] – dane zakładów ciepłowniczych.

Strategia postępowania w ramach celu 2.1 Dbalność o zasoby środowiska naturalnego i wykorzystanie ekologii dla zwiększenia atrakcyjności osadniczej gminy:

Zgodnie z nowym paradygmatem polityki regionalnej, wedle zapisów Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020, rozwój Małopolski w perspektywie do 2020 roku powinien opierać się w znacznej mierze na wzmocnieniu czynników wzrostu oraz zwiększaniu siły i pola oddziaływania efektów procesów rozwojowych, zachodzących przede wszystkim w obszarze metropolitalnym Krakowa oraz konurbacji górnośląskiej. Główną szansą rozwojową dla gminy Chrzanów jest zatem integracja z sąsiednimi obszarami metropolitalnymi, bazująca na wysokiej dostępności komunikacyjnej i dogodnym położeniu gminy, przy wykorzystaniu walorów środowiskowych, decydujących o jej atrakcyjności osadniczej i rekreacyjnej.

W ramach analizy strategicznej zdiagnozowano, że jedne z najpoważniejszych problemów gminy Chrzanów stanowią:

- *Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców;*
- *Niewystarczający odsetek osób korzystających z infrastruktury ochrony środowiska;*
- *Niski poziom wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;*
- *Zanieczyszczenie powietrza, szczególnie w okresie grzewczym;*
- *Zły stan techniczny niektórych rodzajów i odcinków infrastruktury ochrony środowiska.*

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

W związku z powyższym, istotnym wyzwaniem dla samorządu i całej społeczności gminnej pozostaje zapewnienie bezpieczeństwa w obszarze szeroko rozumianego środowiska naturalnego: rozwój infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej, doskonalenie gospodarki odpadami i zapewnienie nieuciążliwych technologii utylizacji odpadów, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w szczególności poprzez efektywną współpracę z innymi podmiotami, aktywną politykę inwestycyjną, jak również wzmacnianie świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorców.

Niniejszy obszar rozwojowy wskazuje na wykorzystanie jednego z najważniejszych potencjałów rozwojowych gminy Chrzanów – atrakcyjności osadniczej, zapewnianej przez uwarunkowania gospodarcze, dobre skomunikowanie ze stolicą województwa i innymi obszarami Małopolski. Programowana strategia postępowania pozwoli na wzmocnienie wizerunku Chrzanowa jako miejsca przyjaznego do życia, pracy i wypoczynku.

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
2.1.1	Kształtowanie świadomości i zachowań proekologicznych mieszkańców, w tym wspieranie inicjatyw różnych podmiotów działających w tym zakresie (poszanowanie przyrody, segregacja śmieci, racjonalizacja zużycia wody i innych zasobów, itd.).	Gmina Chrzanów, Organizacje pozarządowe, Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje kultury	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o., Podmioty gospodarcze, Lasy Państwowe, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Media lokalne i regionalne
2.1.2	Sukcesywna wymiana i modernizacja wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej oraz rozwój sieci na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkalną.	Gmina Chrzanów	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Podmioty gospodarcze, Mieszkańcy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

2.1.3	Skanalizowanie całej gminy oraz wspieranie inicjatyw dotyczących indywidualnych systemów oczyszczania ścieków na wybranych obszarach.	Gmina Chrzanów	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Mieszkańcy, Podmioty prywatne
2.1.4	Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza - rozwój sieci ciepłowniczej, likwidacja i wymiana nieekologicznych źródeł ciepła, zwiększanie efektywności energetycznej budynków oraz wprowadzanie rozwiązań bazujących na odnawialnych źródłach energii.	Gmina Chrzanów	Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Mieszkańcy, Podmioty gospodarcze, Wspólnoty mieszkaniowe, Instytucje publiczne, Zakłady ciepłownicze, Organizacje pozarządowe
2.1.5	Działania służące zachowaniu walorów i zasobów przyrodniczych gminy, w tym pielęgnacja oraz zakładanie nowych powszechnie dostępnych terenów zieleni.	Gmina Chrzanów	Wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, Podmioty gospodarcze, Organizacje pozarządowe, Mieszkańcy
2.1.6	Nowoczesny i przyjazny środowisku system gospodarowania odpadami, w tym eliminowanie możliwości negatywnych dla mieszkańców i środowiska skutków utylizacji odpadów.	Gmina Chrzanów	Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna”, Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o., Podmioty gospodarcze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Gminy sąsiednie, Organizacje pozarządowe

5

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji celu:	Możliwe źródła finansowania działań w ramach celu
2.2 Rozwój i integracja oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba imprez kulturalnych i sportowych, organizowanych na terenie gminy - dane gminy Chrzanów • Liczba uczestników zajęć dodatkowych prowadzonych w instytucjach kultury - dane instytucji kultury; • Liczba ćwiczących w klubach sportowych - dane klubów sportowych; • Długość, stopień trudności i jakość urządzonych i oznakowanych wielofunkcyjnych tras turystycznych na terenie gminy - dane gminy Chrzanów i organizacji pozarządowych; • Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa w budżecie gminy - dane gminy Chrzanów;	<ul style="list-style-type: none"> • Środki Komisji Europejskiej; • Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Programy i konkursy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (np. ASOS 2014-2020, Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich); • Programy i konkursy Ministerstwa Kultury; • Programy i konkursy Ministerstwa Sportu i Turystyki; • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 6. Dziedzictwo regionalne, • Oś Priorytetowa 11. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej; • Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich; • Środki w dyspozycji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków; • Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie;

- Korzystający z noclegów na terenie gminy w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego – w tym turyści zagraniczni – dane BDL GUS.
- Kapitał prywatny;
- Budżet gminy.

Strategia postępowania w ramach celu 2.2 Rozwój i integracja oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy:

Rozwój i integracja oferty kulturalnej i spędzania czasu wolnego w gminie Chrzanów powinny opierać się na funkcjonowaniu takiej oferty produktów, które z uwagi na swoje unikalne cechy i oryginalną filozofię funkcjonowania będą pożytkowane przez mieszkańców, a także chętniej wybierane na rynku przez turystów. Osiągnięcie takiej przewagi jest procesem długotrwałym i skomplikowanym, wymaga bowiem zaangażowania wielu zasobów i środków – szczególnie w sytuacji niewystarczającej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej oraz bardzo silnej konkurencji w sąsiedztwie (Dolinki Podkrakowskie, Zator, Wadowice, Oświęcim, itp.). Należy dokładać starań w zakresie intensyfikacji wydarzeń o charakterze konferencyjnym, seminaryjnym, sympozjalnym, naukowym, a także rozpowszechniać inne rodzaje oferty kulturowej i turystyczno-rekreacyjnej.

Dla wykreowania tych nowych specjalizacji subregionalnych niezbędne jest rozwijanie infrastruktury spędzania czasu wolnego (infrastruktura kulturalna, rekreacyjno-sportowa, oferta i atrakcje, miejsca noclegowe, gastronomia, itp.), do czego niezbędna jest aktywna współpraca z sektorem prywatnym. Oferta gminy Chrzanów nie może być w związku z tym budowana na zasadzie konkurencji, ale na uzupełnianiu i współpracy. Powinna ona również być atrakcyjną propozycją dla mieszkańców Krakowa i Śląska, szczególnie w zakresie aktywnego wypoczynku i rekreacji.

Prawidłowe funkcjonowanie produktów w ramach oferty spędzania czasu wolnego, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów gminy i jej otoczenia, skutkować będzie wzrostem atrakcyjności osadniczej i rozwojem gospodarczym. Osiągnięcie celu, jakim jest rozwój i integracja oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy, niesie za sobą konieczność podejmowania działań zarówno w zakresie kreacji nowych produktów i rozwijania już istniejących, ich modyfikacji i unowocześniania zgodnie z trendami rynkowymi i oczekiwaniami mieszkańców oraz klientów (np. rozwijana od jakiegoś czasu przez Lokalną Grupę Działania Partnerstwo na Jurze marka „Chrzanolandia”),

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

jak również w zakresie budowy, rozbudowy i stałej poprawy jakości infrastruktury gwarantującej efektywny i prawidłowy rozwój.

Głównym założeniem działań podejmowanych w ramach realizacji niniejszego celu jest stworzenie unikalnej, wyróżniającej się na rynku oferty, która będzie stwarzała nową jakość i zmieniała wizerunek Chrzanowa jako atrakcyjnego miejsca do życia i spędzania czasu wolnego.

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
2.2.1	Zwiększenie dostępności, jakości i różnorodności oferty kulturalnej, w tym niwelowanie negatywnych różnic w dostępie i jakości oferty w mieście i na obszarach wiejskich, modernizacja i rozwój infrastruktury instytucji kultury, doposażenie placówek, doskonalenie kadry, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i technologii, wykorzystanie multimediiów i systemów elektronicznych.	Instytucje kultury	Gmina Chrzanów, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD Partnerstwo na Jurze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Gminy sąsiednie, Organizacje pozarządowe, Sektor biznesu, Środowisko twórców i artystów, Media lokalne i regionalne
2.2.2	Zwiększenie dostępności, jakości i różnorodności oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, w tym m.in. rozwój oferty dla profesjonalistów i amatorów (np. poprzez partycypację finansową w ramach zgłaszanych i uzasadnionych potrzeb społecznych) oraz modernizacja i rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej.	Gmina Chrzanów, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne, Instytucje kultury	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD Partnerstwo na Jurze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Gminy sąsiednie, Media lokalne i regionalne

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

2.2.3	Rozwój oferty tras aktywności fizycznej, tras turystyczno-krajoznawczych oraz ścieżek dydaktycznych (szczególnie przy wykorzystaniu potencjałów obszarów wiejskich) - inwentaryzacja, dokumentacja, modernizacja, odpowiednie oznakowanie, nowe wytyczenie, bieżące utrzymywanie, remonty dróg i obiektów mostowych, wpisanie istnienia i przebiegu szlaków w oficjalne zasoby geodezyjne, sieciowanie wewnątrzgminne i skojarzenie ze szlakami na obszarach sąsiadujących, upowszechnianie/promocja.	Gmina Chrzanów, Organizacje pozarządowe	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD Partnerstwo na Jurze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Gminy sąsiednie, Podmioty prywatne, Instytucje kultury, Media lokalne i regionalne
2.2.4	Działania w zakresie ochrony, opieki i włączenia zasobów dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego w obieg społeczno-gospodarczy, w tym na potrzeby rozwijania oferty czasu wolnego (wykorzystania zasobów kulturalno-przyrodniczych sołectw dla uatrakcyjniania gminnej oferty czasu wolnego, dziedzictwo społeczności żydowskiej, stowarzyszenia o profilu zawodowym, itd.).	Gmina Chrzanów, Organizacje pozarządowe, Podmioty prywatne, Instytucje kultury	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, LGD Partnerstwo na Jurze, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Gminy sąsiednie, Media lokalne i regionalne

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji celu:	Możliwe źródła finansowania działań w ramach celu
<p>2.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i skuteczna ochrona zdrowia mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wskaźnik przyrostu naturalnego – dane BDL GUS; • Liczba akcji i wydarzeń promujących wartości rodzinne – dane gminy Chrzanów; • Liczba utworzonych miejsc odciążeniowych i innych stacjonarnych form wsparcia rodzin – dane OPS w Chrzanowie; • Udział osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej wg różnych kategorii – dane OPS w Chrzanowie; • Liczba całodobowych i dziennych form wsparcia – dane OPS w Chrzanowie; • Liczba wydanych pozwoleń na budowę – dane gminy Chrzanów; • Liczba i powierzchnia mieszkań w nowo oddanych budynkach wielorodzinnych – dane gminy Chrzanów.	<ul style="list-style-type: none"> • PFRON; • NFOZ; • Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, w szczególności;<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy, • Oś Priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, • Oś Priorytetowa V Wsparcie dla obszaru zdrowia; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020; • Programy i konkursy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (np. ASOS 2014-2020); • Programy i konkursy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 8. Rynek pracy, • Oś Priorytetowa 9. Region spójny społecznie; • Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich;

- Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie i jednostek powiatowych;
- Kapitał prywatny;
- Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank Ochrony Środowiska;
- Budżet gminy.

Strategia postępowania w ramach celu 2.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i skuteczna ochrona zdrowia mieszkańców:

Strategia postępowania w celu dotyczącym przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i skutecznej ochronie zdrowia mieszkańców zakłada racjonalne i efektywne kierowanie działań w stosunku do grup zagrożonych wykluczeniem społecznym lub dotkniętych różnymi formami marginalizacji. Działania w ramach tego celu muszą być realizowane we współpracy różnych podmiotów publicznych szczebla gminnego z odpowiedzialnymi za realizację polityki społecznej podmiotami należącymi do struktur jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, administracji rządowej, a także partnerów gospodarczych, społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego.

W ramach programowanych działań szczególny nacisk położony został na wspieranie rodziny w wykonywaniu jej podstawowych działań społecznych, a także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Niwelowanie skutków społecznych dysfunkcji w rodzinie odbywać się powinno poprzez połączenie różnorodnej gamy działań „miękkich”, jak i inwestycyjne wsparcie instytucji odpowiedzialnych za organizowanie polityki społecznej na terenie gminy.

Z uwagi na postępujące zmiany demograficzne szczególnym rodzajem wsparcia objęte zostaną osoby starsze. Działania te powinny mieć charakter wyprzedzający i przygotować służby i społeczeństwo gminy do zbudowania nowej oferty specjalistycznych usług oferowanych do grupy seniorów. Integracja działań w obszarze wsparcia osób starszych będzie spójna z inicjatywami podejmowanymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ponadto zaplanowano szereg działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu różnych grup, tak jak m.in.: osoby z niepełnosprawnością ruchową, osoby z zaburzeniami psychicznymi, osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością, osoby długotrwale bezrobotne. Wsparcie w tym obszarze skierowane będzie zarówno do jednostek zagrożonych wykluczeniem, jak i dotyczyć będzie przełamywania barier mentalnych zakorzenionych w społeczeństwie.

Ważnym aspektem jest również podnoszenie dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, m.in. poprzez modernizację i rozwój infrastruktury, doposażenie placówek, doskonalenie kadry, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i technologii oraz wykorzystanie systemów elektronicznych.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

Elementami uzupełniającymi rozwój polityki społecznej będą działania mające na celu wzmocnienie budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy, prowadzące do zwiększenia podaży mieszkań, a także zróżnicowane narzędzia wsparcia zmierzające do podniesienia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
2.3.1	Gminna polityka prorodzinna - wspieranie rodzin, rozwój dedykowanej oferty, promowanie wartości i postaw prowadzących do zwiększenia przyrostu naturalnego.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Instytucje kultury	Gmina Chrzanów, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, ROPS, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, PCPR w Chrzanowie, jednostki pomocnicze gminy, rady sołectkie, Organizacje pozarządowe, Kościoły i związki wyznaniowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Placówki edukacyjne i szkoły, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie
2.3.2	Przeciwdziałanie i zwalczanie dysfunkcji w rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe	Gmina Chrzanów, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, PCPR w Chrzanowie, ROPS, Instytucje kultury, Rady sołectkie, Kościoły i związki wyznaniowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Placówki edukacyjne i szkoły, Policja Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

2.3.3	Zwiększanie dostępności i jakości usług w ramach polityki społecznej, m.in. poprzez przebudowę, rozbudowę, modernizację i/lub adaptację infrastruktury instytucji rozwiązujących problemy społeczne oraz doskonalenie kadr.	Instytucje polityki społecznej, Gmina Chrzanów	ROPS, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie
2.3.4	Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe	Gmina Chrzanów, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, PCPR w Chrzanowie, ROPS, Instytucje kultury, Rady sołeckie, Kościoły i związki wyznaniowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Chrzanowie, Placówki edukacyjne i szkoły, Policja, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie
2.3.5	Integracja oraz wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, przy uwzględnieniu wsparcia dla ich bezpośredniego otoczenia (rodzina, opiekunowie, itd.).	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Organizacje pozarządowe	Gmina Chrzanów, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, PCPR w Chrzanowie, ROPS, Kościoły i związki wyznaniowe, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Chrzanowie, Placówki edukacyjne i szkoły, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

2.3.6	Działania gminy w zakresie wdrożenia kompleksowej polityki senioralnej – m.in. rzecznictwo na rzecz osób starszych, zwiększenie dostępności i jakości usług specjalistycznych, opiekuńczych i medycznych, aktywizacja zawodowa, kulturowo-społeczna i obywatelska osób starszych, programy edukacyjne służące podnoszeniu poziomu solidarności międzypokoleniowej.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Instytucje ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe	Gmina Chrzanów, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Chrzanowie, PCPR w Chrzanowie, ROPS, Instytucje kultury, Rady sołeckie, Kościoły i związki wyznaniowe, Placówki edukacyjne i szkoły, Centrum Usług Socjalnych w Chrzanowie
2.3.7	Zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy, m.in. poprzez tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa wielorodzinnego oraz współpracę z developerami.	Gmina Chrzanów	Deweloperzy, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie
2.3.8	Realizacja programów profilaktyki zdrowotnej i ochrony zdrowia oraz promowania zdrowego stylu życia.	Gmina Chrzanów, Instytucje ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Kościoły i związki wyznaniowe, Grupy samopomocowe, Ośrodek Pomocy Społecznej w Chrzanowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Chrzanowie, Placówki edukacyjne i szkoły
2.3.9	Podnoszenie dostępności i jakości usług ochrony zdrowia, m.in. poprzez modernizację i rozwój infrastruktury, doposażenie placówek, doskonalenie kadry, wdrażanie nowoczesnych rozwiązań i technologii oraz wykorzystanie systemów elektronicznych.	Gmina Chrzanów, Instytucje ochrony zdrowia	Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, organizacje pozarządowe

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji celu:	Możliwe źródła finansowania działań w ramach celu
2.4 Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> Suma środków publicznych przeznaczonych na poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych – dane gminy Chrzanów; Liczba punktów monitoringu wizyjnego na terenie gminy – dane gminy Chrzanów; Liczba szkód górniczych na terenie gminy – dane gminy Chrzanów; Liczba wypadków i kolizji drogowych, w tym z udziałem pieszych i rowerzystów, na terenie gminy – dane gminy Chrzanów i Policji;	<ul style="list-style-type: none"> Budżet Policji i innych służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020; Programy i konkursy ministerstw właściwych; Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020; Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego; Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie i jednostek powiatowych; Kapitał prywatny; Budżet gminy.
<p>Strategia postępowania w ramach celu 2.4 Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego:</p> <p><i>Bezpieczeństwo publiczne jest jedną z ważniejszych usług publicznych, wpływającą na wiele aspektów życia społecznego, tj. atrakcyjność osadniczą, ofertę spędzania czasu wolnego, sprawność komunikacyjną i wiele innych. Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i odwiedzających teren gminy jest jedną z podstawowych potrzeb. Gmina Chrzanów, ze względu na swoją specyfikę, ma do czynienia z wieloma potencjalnymi zagrożeniami. Wysoki poziom urbanizacji i uprzemysłowienia, przemysł wydobywczy i chemiczny, zlokalizowany również w otoczeniu, tj. gminach</i></p>		

Libiąż czy Jaworzno, gęsta sieć dróg wszystkich kategorii, czy też duża gęstość zaludnienia może powodować większą ilość potencjalnych zagrożeń różnego rodzaju – przestępstwa kryminalne i wykroczenia, katastrofy przemysłowe, szkody górnicze, wypadki drogowe i związane z ciężkim transportem, itp. Do tego dochodzą również potencjalne zagrożenia klęskami żywiołowymi, związanymi ze zmianami klimatu.

W związku z powyższym, w aspekcie bezpieczeństwa publicznego zaplanowano działania mające na celu silniejsze zintegrowanie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym i zwiększanie poziomu bezpieczeństwa m.in. poprzez modernizację infrastruktury oraz poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych. Ważne dla gminy są zagadnienia dotyczące zabezpieczeń przeciwpowodziowych i osuwiskowych. Jednym z postulowanych zadań jest rozszerzenie monitoringu wizyjnego, szczególnie w miejscach narażonych na różnego rodzaju zagrożenia.

Do realizacji niniejszego celu operacyjnego niezbędna jest współpraca różnych służb, jednostek, instytucji i podmiotów (wykraczających poza struktury gminy), w tym również implementacja i integracja nowych rozwiązań i technologii oraz lepsze wykorzystanie systemów elektronicznych w ramach systemu bezpieczeństwa publicznego.

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
2.4.1	Przeciwdziałanie skutkom klęsk żywiołowych - zabezpieczenie powodziowe i osuwiskowe (rozwój kanalizacji deszczowej, retencja wodna oraz renowacja zdegradowanych cieków, właściwe zagospodarowanie terenów, współpraca z innymi podmiotami, doposażenie służb, itd.).	Gmina Chrzanów, Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Administracja rządowa, Wojewoda, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Jednostki OSP i PSP, Policja
2.4.2	Modernizacja i rozbudowa monitoringu wizyjnego na terenie gminy, w szczególności objęcie nim najważniejszych ciągów komunikacyjnych i miejsc wrażliwych. Współpraca z innymi służbami i jednostkami samorządu terytorialnego.	Gmina Chrzanów	Zarządcy dróg, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Jednostki OSP i PSP, Policja i inne służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

2.4.3	Wspieranie służb w zakresie rozwoju i modernizacji bazy, wyposażenia oraz doskonalenia kadr, a także wdrażania nowoczesnych rozwiązań i technologii.	Gmina Chrzanów, Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Administracja rządowa, Wojewoda, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Jednostki OSP i PSP, Policja
2.4.4	Współpraca różnych służb, jednostek, instytucji i podmiotów w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy, w tym również implementacja i integracja nowych rozwiązań i technologii oraz lepsze wykorzystanie systemów elektronicznych w ramach systemu bezpieczeństwa publicznego.	Gmina Chrzanów, Służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo	Administracja rządowa, Wojewoda, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Chrzanowie, Jednostki OSP i PSP, Policja
2.4.5	Przeciwdziałanie i usuwanie skutków szkód górniczych.	Gmina Chrzanów, Zakłady górnicze	Właściciele obiektów i nieruchomości

CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji celu:	Możliwe źródła finansowania działań w ramach celu
3.1 Wzmocnienie integralności społeczno-przestrzennej i wieloaspektowa aktywizacja obywatelska mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wolontariuszy z terenu gminy – dane organizacji pozarządowych z terenu gminy Chrzanów; • Liczba nowych organizacji pozarządowych, działających na terenie gminy – dane gminy Chrzanów, dane MPiPS; • Powierzchnia obszarów przeznaczonych na cele społeczne /miejsc integracji społecznej – dane gminy Chrzanów; • Liczba klubów sportowych i ćwiczących w sekcjach sportowych wg dyscyplin – dane gminy Chrzanów / klubów sportowych, dane BDL GUS; • Liczba i wartość projektów ukierunkowanych na likwidację barier architektonicznych - dane gminy Chrzanów.	<ul style="list-style-type: none"> • Środki Komisji Europejskiej, Erasmus+; • Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki; • PFRON; • Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Programy i konkursy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (np. ASOS 2014-2020, Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich); • Programy i konkursy Ministerstwa Kultury; • Programy i konkursy Ministerstwa Sportu i Turystyki; • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności:<ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 6. Dziedzictwo regionalne, • Oś Priorytetowa 10. Wiedza i kompetencje, • Oś Priorytetowa 11. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej;

- Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich;
- Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie;
- Kapitał prywatny;
- Budżet gminy.

Strategia postępowania w ramach celu 3.1 Wzmocnienie integralności społeczno-przestrzennej i wieloaspektowa aktywizacja obywatelska mieszkańców:

Jednym z kluczowych warunków realizacji kierunków interwencji zapisanych w ramach niniejszej Strategii, w tym również działań rewitalizacyjnych, jest permanentne podnoszenie poziomu zaangażowania mieszkańców i wzmocnianie spójności społeczno-przestrzennej gminy. Pobudzanie aktywności mieszkańców i ich zdolności do współdziałania będzie się odbywać nade wszystko poprzez podnoszenie wiedzy, kompetencji i umiejętności kulturowych i obywatelskich, wspieranie organizacji pozarządowych i innych inicjatyw społecznych, a także funkcjonalne zarządzanie przestrzenią, uwzględniające potrzeby i oczekiwania różnorodnych grup interesariuszy.

Kultura stanowi istotny czynnik rozwoju społeczno-ekonomicznego – m.in. wpływa na atrakcyjność osadniczą gminy, tworzy zróżnicowany rynek pracy, wzbudza mnożnikowe procesy gospodarcze, pobudza przemysły kulturowe i kreatywne, a jednocześnie buduje kapitał ludzki i potencjał intelektualny, tworzy świadome i otwarte społeczeństwo, sprzyja formowaniu się kultury wspólnotowej, pomaga przywracać osoby wykluczone i zmarginalizowane do życia społecznego i zawodowego. Kultura jest podstawą dla nawiązywania współpracy, wspiera proces komunikowania się, rozumienie treści medialnych, dialogu obywatelskiego, poszerza perspektywy poznawcze, wzmocnia poczucie tożsamości i identyfikacji z miejscem zamieszkania. Kultura stanowi podstawowe narzędzie budowania kapitału społecznego, który jest niezbędny dla wdrożenia założeń Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów. W trakcie prac nad Strategią zdiagnozowano co prawda wysoki poziom dostępności do życia kulturalnego, związany m.in. z bogatą gminną ofertą kulturalną i ze strategicznym położeniem (wysoki wskaźnik dostępności kultury w powiecie chrzanowskim, wg badania Narodowego Centrum Kultury w 2014 roku), jednak nie oznacza to zadowalającego poziomu partycypacji i korzystania z tej oferty przez mieszkańców – stąd konieczność interwencji w tym obszarze.

Ważną rolę w życiu mieszkańców gminy Chrzanów odgrywa również sport i aktywne formy spędzania czasu wolnego. Znane są tradycje sportowe gminy, a także specjalizacja sportowa niektórych szkół, która postrzegana jest jako czynnik kształtujący atrakcyjność placówek oświatowych. Organizacje sportowe, a w szczególności kluby, posiadają znaczący potencjał zrzeszania ludzi, są źródłem kreowania i krzewienia wielu pozytywnych doświadczeń, służących budowie kapitału społecznego, oraz umacniania poczucia przynależności i uczestnictwa w życiu wspólnoty gminnej. Dlatego właśnie przewiduje się stymulowanie działań służących podnoszeniu dostępności i różnorodności oferty rekreacyjno-sportowej, motywacji mieszkańców do uczestnictwa w życiu sportowym, a w szczególności rozwijaniu społecznego wymiaru sportu (m.in. promowanie wolontariatu w tym obszarze, a także działania służące włączeniu społecznemu przez sport).

Aktywność obywatelska w identyfikowaniu problemów i barier rozwoju oraz umiejętność poszukiwania i uzgadniania optymalnych rozwiązań muszą być pobudzane, wspierane i promowane, zgodnie z metodologią przyjętą już na etapie tworzenia niniejszego dokumentu, jak również z zasadami nowego paradygmatu rozwoju, stawiającego nacisk na wieloszczeblowe zarządzanie polityką rozwoju. Kluczowa jest profesjonalizacja organizacji pozarządowych, działających na terenie gminy oraz wzmocnienie ich zdolności współdziałania i absorpcji środków zewnętrznych, a także kreowanie platformy współdziałania międzysektorowego i międzyorganizacyjnego.

Wzmocnieniu integralności społeczno-przestrzennej służyć będzie tworzenie i rozwijanie przyjaznych przestrzeni publicznych, gdzie wszyscy obecni i potencjalni „użytkownicy” (głównie mieszkańcy), bez względu na wiek, ograniczenia ruchowe czy status społeczny, będą się czuć komfortowo i bezpiecznie, która będzie ich pobudzała do działania, interakcji oraz będzie budowała lokalny patriotyzm.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
3.1.1	Edukacja obywatelska oraz promocja aktywności i partycypacji społecznej, w tym rozwijanie indywidualnej i korporacyjnej filantropii oraz wolontariatu.	Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, Kluby sportowe, Instytucje kultury, Szkoły i placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Przedsiębiorstwa i zrzeszenia gospodarcze, w szczególności przedsiębiorstwa społeczne, LGD Partnerstwo na Jurze, Media
3.1.2	Wzmocnienie edukacji medialnej, kulturalnej i artystycznej oraz inicjatyw podejmowanych przez organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej.	Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, Instytucje kultury, Szkoły i placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Podmioty prywatne, LGD Partnerstwo na Jurze, Media
3.1.3	Budowanie silnej tożsamości lokalnej, poczucia przywiązania do miejsca zamieszkania, jego specyfiki i historii.	Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, Instytucje kultury, Szkoły i placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Podmioty prywatne, LGD Partnerstwo na Jurze, Media

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

3.1.4	Zwiększanie poziomu społecznego uczestnictwa w kulturze oraz aktywnych formach spędzania czasu wolnego poprzez promocję i informację o ofercie kulturalnej oraz zapewnianie jej dostępności i różnorodności.	Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, Kluby sportowe, Instytucje kultury, Szkoły i placówki oświatowe	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Gmina Chrzanów, Podmioty prywatne, LGD Partnerstwo na Jurze, Media
3.1.5	Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, profesjonalizacji i integracji sektorowej organizacji pozarządowych oraz innych inicjatyw obywatelskich (wsparcie merytoryczne, organizacyjne, finansowe i prawno-księgowe, itd.).	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, LGD Partnerstwo na Jurze
3.1.6	Zagospodarowanie (przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja) przestrzeni publicznej na cele społeczne (place, skwery, parki, miejsca rekreacji i wypoczynku, itp.). Modernizacja istniejących i tworzenie nowych miejsc integracji społecznej.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, LGD Partnerstwo na Jurze
3.1.7	Likwidacja barier architektonicznych, pozwalająca na korzystanie z przestrzeni i obiektów przez wszystkich, w tym osoby niepełnosprawne, starsze, rodziny z małymi dziećmi, itd.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, PFRON, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, LGD Partnerstwo na Jurze

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

3.1.8	Inicjowanie i wspieranie projektów integracyjnych, kulturalno-rozrywkowych, artystycznych, rekreacyjno-sportowych i interdyscyplinarnych, szczególnie projektów realizowanych w przestrzeni publicznej.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Instytucje kultury, Szkoły i placówki oświatowe, Instytucje polityki społecznej, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, Kluby sportowe, LGD Partnerstwo na Jurze, Media
-------	---	----------------	--

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

	CEL OPERACYJNY	Mierniki realizacji celu:	Możliwe źródła finansowania działań w ramach celu
	<p>3.2 Wieloszczeblowe, partnerskie zarządzanie polityką rozwoju</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki cyklicznego monitoringu usług publicznych świadczonych przez Urząd Miejski w Chrzanowie oraz jednostki gminne - dane gminy Chrzanów; • Liczba elektronicznych usług publicznych świadczonych przez gminę - dane gminy Chrzanów; • Liczba wspólnych projektów międzysamorządowych w ramach powiatu chrzanowskiego i/lub subregionu Małopolski Zachodniej - dane gminy Chrzanów; • Liczba zadań publicznych zleconych do realizacji organizjom pozarządowym i/lub suma środków publicznych przekazywanych organizjom pozarządowym - dane gminy Chrzanów; 	<ul style="list-style-type: none"> • Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej; • Środki Komisji Europejskiej; • Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki; • Program Pomoc Techniczna; • Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020; • Programy i konkursy Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji; • Programy i konkursy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (np. ASOS 2014-2020, Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich); • Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa 2. Cyfrowa Małopolska, • Oś Priorytetowa 11. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej, • Oś Priorytetowa 13. Pomoc Techniczna; • Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich;

- Liczba projektów rewitalizacyjnych, zrealizowanych na obszarze gminy – dane gminy Chrzanów.

- Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie i jednostek powiatowych;
- Kapitał prywatny;
- Budżet gminy.

Strategia postępowania w ramach celu 3.2 Wieloszczeblowe, partnerskie zarządzanie polityką rozwoju:

W odpowiedzi na rosnące oczekiwania mieszkańców i innych klientów administracji publicznej, realizacja niniejszego celu operacyjnego ma doprowadzić do zwiększenia skuteczności i efektywności działania gminy Chrzanów - otwartej na współpracę z różnego rodzaju grupami interesariuszy (mieszkańcy, przedsiębiorcy, inwestorzy, turyści, inne JST, itd.). Jest to zbieżne z założeniami Strategii Sprawne Państwo 2020, w ramach której zaakcentowano, że to właśnie mieszkańcy i inni klienci są podmiotem, a nie przedmiotem działania administracji. Kluczowym jest zatem postawienie mieszkańca /klienta, jako głównego podmiotu strategii, w centrum zainteresowania administracji publicznej.

Zgodnie z powyższym, planuje się działania służące podniesieniu sprawności i efektywności administrowania, co nie będzie możliwe bez stałego monitorowania poziomu satysfakcji klientów i pracowników, wzmacniania potencjału kadrowego i bazy (budowa, przebudowa, modernizacja i/lub adaptacja obiektów użyteczności publicznej), szerokiego stosowania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych (w relacjach między komórkami organizacyjnymi urzędu, w kontaktach z podmiotami zewnętrznymi, a także między urzędem a mieszkańcami i innymi klientami), implementacji skutecznych instrumentów zarządzania publicznego, jak również korzystania z doświadczeń i najlepszych praktyk innych jednostek samorządu terytorialnego. Wśród kluczowych przedsięwzięć należy wskazać rozwój e-administracji, m.in. poprzez budowę zintegrowanej platformy elektronicznej – informatyzację oraz integrację systemów informatycznych Urzędu Miejskiego w Chrzanowie, jednostek organizacyjnych oraz innych instytucji publicznych. Konieczność permanentnego podwyższania jakości i dostępności świadczonych usług wynika z postępu cywilizacyjnego oraz stanowi odpowiedź na (wspomniane wcześniej) rosnące wymagania względem administracji publicznej.

Intensyfikowane będą wszelkie działania, które uprawdopodobniają osiągnięcie efektu synergii oraz zwiększenie innowacyjności - rozwój współpracy terytorialnej, w szczególności w ramach powiatu chrzanowskiego i subregionu Małopolski Zachodniej, a także rozwój współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, w tym m.in. doskonalenie

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

procesu dialogu i konsultacji społecznych oraz zlecanie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym. Jako, że podstawowym założeniem nowej polityki rozwoju, która jest zorientowana terytorialnie, pozostaje integracja działań różnych podmiotów publicznych, prywatnych i pozarządowych wobec terytoriów określonych nie administracyjnie, a przestrzennie i funkcjonalnie, szczególnie ważne będzie współdziałanie międzysamorządowe w ramach powiatu chrzanowskiego, który należy traktować jako obszar funkcjonalny i dążyć do jego instytucjonalizacji – nadanie mu ram organizacyjnych i zarządczych w celu wspólnego podejmowania decyzji, wspólnej realizacji dużych projektów ze środków zewnętrznych, globalnego rozwiązywania problemów i wykorzystywania szans. Zostało to zaakcentowane również w ramach Strategii Rozwoju Powiatu Chrzanowskiego na lata 2015-2023, która opracowana została przy szerokim zaangażowaniu środowisk lokalnych, w tym samorządów gminnych.

Poza tym, ze względu na to, że w trakcie prac analityczno-diagnostycznych zidentyfikowano problemy gminy Chrzanów w zakresie prowadzenia skutecznej, spójnej i skoordynowanej promocji, w ramach procesów zarządzania przewiduje się doskonalenie systemu informacji oraz promocji gminy w różnych aspektach tematycznych i w odniesieniu do różnych grup odbiorców - stworzenie efektywnego systemu promocji włączającego wielu różnorodnych partnerów.

Kluczowe będą również działania rewitalizacyjne - powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone w sposób zaplanowany i zintegrowany.

	Zadania i projekty	Realizacja/koordynacja	Podmioty zaangażowane/partnerzy realizacyjni
3.2.1	Podnoszenie sprawności administracyjnej oraz jakości obsługi klienta, m.in. poprzez monitorowanie poziomu satysfakcji klientów i pracowników, wdrażanie nowoczesnych instrumentów zarządzania publicznego oraz doskonalenie kadr samorządowych.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Mieszkańcy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

3.2.2	Wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w tym poprzez budowę zintegrowanej platformy elektronicznej – informatyzacja oraz integracja systemów informatycznych Urzędu Miejskiego w Chrzanowie, jednostek organizacyjnych (rozwój e-administracji) oraz innych instytucji publicznych.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, Operatorzy teleinformatyczni, Mieszkańcy
3.2.3	Rozwój współpracy terytorialnej, w szczególności w ramach powiatu chrzanowskiego (rozumianego jako obszar funkcjonalny) i subregionu Małopolski Zachodniej.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Małopolski Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Samorządy z terenu subregionu Małopolski Zachodniej, Powiat chrzanowski, Gminy powiatu chrzanowskiego, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne, Organizacje pozarządowe, LGD Partnerstwo na Jurze
3.2.4	Rozwój współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, w tym m.in. doskonalenie procesu dialogu i konsultacji społecznych oraz zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym.	Gmina Chrzanów	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne, LGD Partnerstwo na Jurze, Organizacje pozarządowe i inicjatywy nieformalne, Mieszkańcy

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

3.2.5	Doskonalenie systemu informacji oraz promocji gminy w różnych aspektach tematycznych i w odniesieniu do różnych grup odbiorców. Stworzenie spójnego systemu promocji włączającego wielu różnorodnych partnerów.	Gmina Chrzanów	Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Samorządy z terenu subregionu Małopolski Zachodniej, Powiat chrzanowski, Gminy powiatu chrzanowskiego, Instytucje publiczne, Podmioty prywatne, przedsiębiorcy i inwestorzy, Organizacje pozarządowe, LGD Partnerstwo na Jurze, Media lokalne i regionalne, Mieszkańcy
3.2.6	Rewitalizacja obszarów zdegradowanych, ich aktywizacja społeczno-gospodarcza i zagospodarowanie na różne potrzeby.	Gmina Chrzanów, Interesariusze rewitalizacji	Administracja rządowa, Urząd Marszałkowski Woj. Małopolskiego, Powiat chrzanowski, Instytucje publiczne, Instytucje otoczenia biznesu, Podmioty prywatne, przedsiębiorcy, Organizacje pozarządowe, Wspólnoty mieszkaniowe, Mieszkańcy
3.2.7	Budowa, przebudowa, modernizacja i/lub adaptacja obiektów użyteczności publicznej.	Gmina Chrzanów	Instytucje publiczne, Podmioty prywatne

SYSTEM WDRAŻANIA I FINANSOWANIA STRATEGII

Kluczowe instytucje i podmioty zaangażowane w proces wdrażania Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 nie ogranicza się w swych założeniach wyłącznie do zadań leżących w kompetencjach ustawowych gminy, ale angażuje i inicjuje działania realizowane w szerokich partnerstwach lokalnych oraz subregionalnych. Znajduje to wyraz w kierunkach interwencji zawartych w Strategii, dla których jednostkami koordynującymi / realizującymi są zarówno Urząd Miejski w Chrzanowie i jednostki gminne, jak również jednostki samorządu terytorialnego pozostałych szczebli, administracja rządowa oraz inne instytucje publiczne, a także podmioty prywatne i pozarządowe. Takie podejście do rozwoju wspólnoty lokalnej jest spójne z nowym paradygmatem polityki regionalnej.

Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023, można podzielić na trzy główne grupy (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”):

1. Sektor publiczny - władze samorządowe gminy Chrzanów, Urząd Miejski w Chrzanowie i jednostki gminne, jednostki samorządu terytorialnego różnych szczebli, administracja rządowa, itd.,
2. Sektor biznesowy - prywatni przedsiębiorcy, kluczowi pracodawcy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze,
3. Sektor społeczny - mieszkańcy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne, liderzy społeczni i osoby publiczne, itd.

Instytucjonalną strukturę systemu wdrażania, jak również monitorowania, ewaluacji oraz aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 tworzą:

- Burmistrz Miasta Chrzanowa,
- Rada Miejska w Chrzanowie,
- Komórka zarządzająca wdrażaniem Strategii,

- Komórki w ramach Urzędu Miejskiego w Chrzanowie oraz jednostki gminne,
- Wykonawcy i partnerzy realizacyjni określani w ramach poszczególnych kierunków interwencji.

W konsekwencji powyższych założeń, system realizacji Strategii obejmował będzie trzy główne sfery aktywności oraz kategorie kierunków interwencji:

- sfera podległości, obejmująca kierunki interwencji należące do zakresu bezpośrednich, formalnych kompetencji samorządu gminnego oraz podległych mu jednostek – w tym przypadku jednostką koordynującą / realizującą dany kierunek interwencji, jak i jednostką monitorującą jest gmina Chrzanów lub gminna jednostka organizacyjna; kierunki interwencji mogą (lecz nie muszą) posiadać partnerów realizacyjnych;
- sfera współzależności, obejmująca kierunki interwencji, w stosunku do których samorząd gminny posiada wpływ pośredni (inicjujący działania, koordynujący działania wielu podmiotów) lub nie posiada żadnego formalnego wpływu, ale są one realizowane przez partnerów lokalnych i jednocześnie są istotne dla rozwoju całej gminy Chrzanów – jednostką koordynującą / realizującą dany kierunek interwencji jest podmiot niezależny od samorządu gminnego (JST wyższego szczebla, podmioty prywatne i pozarządowe); gmina może pełnić funkcje koordynujące, inicjujące i partnerskie, natomiast jednostką monitorującą jest gmina Chrzanów lub gminna jednostka organizacyjna;
- sfera oddziaływania, obejmująca kierunki interwencji pozostające poza sferą bezpośrednich kompetencji lub pośredniego wpływu samorządu gminnego, realizowane przez podmioty niezależne od samorządu gminnego – jednostką realizującą dany kierunek interwencji mogą być: organy administracji rządowej, samorząd regionalny, samorząd powiatowy, partnerzy prywatni i pozarządowi,

a sam kierunek ma charakter ponadlokalny - subregionalny, regionalny lub ponadregionalny, w ramach którego gmina może pełnić funkcje wyłącznie lobbingowe, partnerskie lub nie uczestniczyć w nim czynnie; jednostką monitorującą jest gmina Chrzanów lub gminna jednostka organizacyjna.

Każdy kierunek interwencji w Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 zawiera wskazania dotyczące jednostki realizującej / koordynującej oraz zaangażowanych podmiotów / partnerów realizacyjnych.

Ramy współpracy w zakresie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023

Realizacja zapisów Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 powinna się odbywać poprzez budowę i rozwijanie sieci aktywnej współpracy międzysektorowej i międzyorganizacyjnej, czyli zgodnie z kluczowymi zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Ze względu na wielopoziomowy charakter zarządzania Strategią, podstawową zasadą, określającą sposób postępowania w trakcie jej wdrażania, winna być zasada partnerstwa. Jest ona rozumiana, jako otwarta i aktywna współpraca równoprawnie traktowanych podmiotów, reprezentujących różnorodne środowiska oraz instytucje i podmioty realizujące i/lub wspierające realizację działań na rzecz rozwoju gminy Chrzanów. Współpraca i partnerstwo na rzecz realizacji Strategii są warunkami skuteczności podejmowanej interwencji strategicznej. Wynika to z założenia, że na zakres interwencji Strategii składają się również zadania wykraczające poza sferę formalnych kompetencji samorządu gminnego.

Współpraca partnerska na rzecz rozwoju gminy wymaga od osób i organizacji pełnego zaangażowania i wiąże się z podejmowaniem ryzyka. Być „partnerem” oznacza w pełni odpowiadać za działania własne i tych, z którymi wspólnie podejmujemy decyzje i interwencje. Jednocześnie

można określić zestaw przykładowych zasad, ram postępowania, którymi powinno się kierować partnerstwo, jeśli jego działania mają być skuteczne:

- podzielenie wspólnej wizji oraz misji rozwoju gminy, gotowość do pełnego zaangażowania się w realizację działań ukierunkowanych na podnoszenie jakości życia, pracy i wypoczynku na terenie gminy,
- suwerenność i równość stron – współdziałanie oparte na zasadach wzajemnego poszanowania oraz równości praw i obowiązków, poszanowanie wzajemnej autonomii,
- realizm – cele i terminy ich realizacji ustalane przez partnerów muszą być realne, możliwe do osiągnięcia;
- stosowność, adekwatność – kierunki interwencji muszą wynikać ze zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz oczekiwań społecznych (konieczność stałego monitorowania, a następnie dostosowywania interwencji); metody pracy i zasoby muszą być dostosowane do wymogów konkretnych działań; zrozumienie i dostosowanie się do potrzeb i oczekiwań różnych grup społecznych, a jednocześnie uwzględnianie możliwości gminy oraz partnerów (świadomość partnerów),
- efektywność - dokonywanie wyboru sposobu wykorzystania środków publicznych, który zapewni celowość i oszczędność realizacji działania, przy uzyskaniu najlepszych efektów z poniesionych nakładów (dążenie do jak najefektywniejszego wykorzystania środków publicznych),
- otwartość i elastyczność, pozwalające uczestniczyć jak największej liczbie osób i organizacji w partnerstwie, gwarantujące jego zróżnicowany skład (jeden z kluczowych warunków kreatywności i innowacyjności);

- wysłuchiwanie, szacunek i zaufanie, dzięki którym można przełamać potencjalne konflikty, uwzględnić różne punkty widzenia i osiągnąć prawdziwe porozumienie w miejsce pozornego konsensusu;
- wzajemne zrozumienie, umożliwiające poznanie umiejętności i możliwości różnych partnerów i szybkie osiągnięcie najlepszej formy współdziałania i podziału obowiązków w konkretnych sytuacjach;
- przejrzyste zasady współpracy – transparentne działania, informowanie i konsultowanie, tak by możliwie wszyscy mogli uczestniczyć w podejmowaniu decyzji i w działaniu;
- dyskusja nad rolą, funkcją i działaniami każdego z partnerów w celu wzmocnienia jego poparcia i zaangażowania;
- determinacja - gwarantująca spójność Strategii jako całości i uniemożliwiająca rozpraszenie działań.

System wdrażania Strategii

W procesie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023, kluczową rolę odgrywać będzie przywództwo polityczne i organizacyjne Burmistrza Miasta Chrzanowa, rozumiane jako strategiczna rola organu wykonawczego samorządu gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów oraz kierunków interwencji. Przywództwo pełnione w przestrzeni realizacji Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 będzie obejmować w szczególności następujące formy aktywności:

- inspirowanie oraz mobilizowanie podmiotów prywatnych i pozarządowych, działających na terenie gminy Chrzanów do włączania się do realizacji kierunków interwencji Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023, które leżą w ich sferze kompetencyjnej,

- aktywne współdziałanie z władzami samorządu powiatowego oraz samorządów sąsiednich na rzecz realizacji przedsięwzięć o znaczeniu strategicznym (ponadlokalnym), w zakresie uzgodnionych spraw stanowiących obszar wspólnego zainteresowania,
- aktywna współpraca z samorządem regionalnym, administracją rządową i kluczowymi instytucjami publicznymi, umożliwiająca prezentację stanowisk, wymianę opinii oraz uzgadnianie stanowisk w sprawach kluczowych dla rozwoju gminy Chrzanów oraz mających znaczenie strategiczne dla rozwoju subregionu Małopolski Zachodniej oraz całego województwa małopolskiego.

Poziom organizacyjny

Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 proponuje zadania i projekty, które stanowią wyzwania dla całej wspólnoty samorządowej gminy – władz samorządowych, jednostek gminnych, partnerów prywatnych i pozarządowych, mieszkańców, a także partnerów zewnętrznych. Wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu podmiotów, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji celów wyodrębnionych w Strategii w dużej mierze będzie zależała od komórki zarządzającej jej wdrażaniem.

Do zadań komórki zarządzającej wdrażaniem Strategii należeć będzie w szczególności:

- koordynacja realizacji kierunków interwencji (kluczowych zadań), w tym:
  - koordynacja współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami,
  - pozyskiwanie partnerów do realizacji zadań zapisanych w Strategii,

- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych zadań od partnerów realizacyjnych i odbiorców przedsięwzięć strategicznych,
- poszukiwanie nowych źródeł finansowania realizacji kierunków interwencji,
- harmonizacja realizacji działań zapisanych w Strategii i innych dokumentach branżowych,
- przygotowywanie sprawozdań z realizacji Strategii,
- przygotowywanie okresowych raportów o sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Chrzanów oraz innych zestawień i wniosków, przydatnych w procesie planowania i zarządzania strategicznego,
- monitoring i ewaluacja oraz przygotowywanie zmian w ramach Strategii,
- zapewnienie działań w zakresie informacji i promocji Strategii.

Wszyscy partnerzy realizujący zadania zdefiniowane w Strategii będą proszeni o aktywną współpracę z komórką odpowiedzialną za zarządzanie wdrażaniem Strategii. Przyczyni się to do lepszej organizacji oraz realnego monitorowania wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023.

Poziom merytoryczny

Na poziomie merytorycznym ważną rolę przypisuje się Radzie Miejskiej, która będzie wsparciem merytorycznym dla stanowiska odpowiedzialnego za zarządzanie wdrażaniem Strategii. Do jej zadań należą w szczególności:

- dbałość o osiągnięcie założonych w Strategii celów strategicznych i operacyjnych;
- ewaluacja Strategii,
- podejmowanie decyzji strategicznych dla realizacji zapisów Strategii (aktualizacja Strategii).

Poziom społeczny

Poziom społeczny dotyczy upowszechniania i promocji zapisów Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 wśród mieszkańców oraz innych zainteresowanych stron, a także pozyskiwania partnerów dla realizacji zdefiniowanych w niej kierunków interwencji.

Potencjalni partnerzy, zaangażowani we wdrażanie zapisów Strategii, obejmują przedstawicieli wszystkich 3 sektorów gospodarki: sektor publiczny, biznesowy i społeczny (zgodnie z zasadą „trójkąta współpracy”).

Proponowane działania obejmują m.in. opracowanie krótkiego materiału informacyjno-promocyjnego, przybliżającego treść Strategii, oraz jego szeroką dystrybucję - razem z finalną, pełną wersją dokumentu Strategii lub wyłącznie, w tym zamieszczenie do pobrania w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP), przekazanie reprezentantom mediów lokalnych, do instytucji publicznych, przedsiębiorstw lokalnych i organizacji pozarządowych na terenie gminy, jak również do obecnych i potencjalnych zewnętrznych partnerów gminy Chrzanów (np. do urzędów sąsiadujących gmin, Starostwa Powiatowego w Chrzanowie, Zarządu Województwa Małopolskiego, Wojewody Małopolskiego, organizacji samorządu gospodarczego i organizacji pozarządowych o ponadlokalnym zasięgu). Rekomendowanym działaniem jest również organizowanie stosownych spotkań popularyzujących ideę Strategii.

Instrumenty wdrażania Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 będzie wdrażana przy zaangażowaniu zróżnicowanych instrumentów, obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu gminnego.

Kategorię tę tworzą w szczególności:

- gminne strategie sektorowe//branżowe, uszczegóławiające priorytety oraz strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów rozwojowych,
- uchwały budżetowe oraz wieloletnia prognoza finansowa, określające krótko- i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych,
- budżet partycypacyjny, w ramach którego mieszkańcy będą mogli uczestniczyć w projektowaniu lokalnych wydatków (wyznaczona część budżetu do dyspozycji mieszkańcom, którzy sami decydują, na co przeznaczyć pieniądze),
- przedsięwzięcia i projekty realizowane w ramach zadań bieżących oraz projektów wdrażanych na podstawie odrębnych porozumień lub umów (w tym przy wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania),
- projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym (powierzenie wykonywania zadań z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji lub wspieranie wykonywania zadań z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji).

Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 wskazuje kierunki interwencji (zadania i projekty) zarówno o charakterze inwestycyjnym, wymagające nakładów finansowych, jak i działania tzw. „miękkie”, w ramach których zaangażowanie środków finansowych jest drugorzędne. Dla każdego z celów określonych w Strategii zidentyfikowano potencjalne

źródła finansowania działań w jego ramach. Stosowna informacja została zawarta w ramach planu operacyjnego, jednak wśród zasadniczych możliwości finansowania wymienić należy:

- Środki Komisji Europejskiej;
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej (np. Interreg, URBACT);
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020;
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020;
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020;
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020;
- Programy i konkursy poszczególnych ministerstw;
- Programy i konkursy Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości;
- Programy i konkursy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;
- Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019;
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020,
- Programy i konkursy Urzędu Marszałkowskiego Woj. Małopolskiego i jednostek wojewódzkich,
- Programy i konkursy Starostwa Powiatowego w Chrzanowie i jednostek powiatowych,
- Kapitał prywatny (m.in. sponsorzy, środki fundacji bankowych i podobnych);
- Budżet gminy.

SYSTEM MONITOROWANIA I EWALUACJI ORAZ AKTUALIZACJI STRATEGII

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiąganych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań.

Zgodnie z tym, określone zostały metody ewaluacji i pomiaru efektywności, w tym zidentyfikowane mierniki realizacyjne dla celów Strategii. Przy doborze mierników uwzględniane były takie kryteria, jak: adekwatność do celów, mierzalność, łatwość w pozyskiwaniu i komplementarność z miernikami przyjętymi w dokumentach ogólnokrajowych i regionalnych.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring oznacza systematyczne i ciągłe zbieranie, analizę i wykorzystywanie informacji o przebiegu wdrażania Strategii na potrzeby zarządzania oraz bieżącego podejmowania decyzji. Monitoring jest działaniem towarzyszącym procesowi wdrażania Strategii – pozwala na sprawdzanie poziomu realizacji kierunków interwencji oraz wskazuje na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących.

Sprawozdawczość realizowana będzie w okresach rocznych, w szczególności w oparciu o analizę wskaźnikową, opracowywaną przez komórkę odpowiedzialną za zarządzanie wdrażaniem Strategii – na podstawie statystyki publicznej, generowanej przez Główny Urząd Statystyczny w ramach Banku Danych Lokalnych (z uwzględnieniem opóźnienia w zamieszczaniu aktualnych danych) oraz gminę Chrzanów i jej jednostki, oraz statystyk realizatorów i partnerów realizacyjnych, które będą proszone o przekazywanie stosownych informacji i danych do komórki odpowiedzialnej za zarządzanie wdrażaniem Strategii (rekomenduje się podpisanie stosownych porozumień w tym zakresie pomiędzy gminą oraz jej partnerami).

Tabela 2 Zestawienie wyspecyfikowanych mierników służących do monitoringu i ewaluacji realizacji Strategii.

Obszar: GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	
Cel strategiczny: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności gospodarki i tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się procesów rozwojowych	
Cel operacyjny:	Proponowane mierniki monitorowania celu oraz źródła pozyskiwania:
Cel operacyjny 1.1 Rozwój kapitału intelektualnego	• Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS;
	• Wyniki z testu po VI klasie szkoły podstawowej i/lub z testu gimnazjalnego – dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej;
	• Edukacyjna Wartość Dodana - dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej;
	• Udział mieszkańców w różnych formach Life Long Learning (kształcenia przez całe życie) - dane gminy Chrzanów / dane szkół i placówek oświatowych;
Cel operacyjny 1.2: Aktywizacja gospodarcza i inwestycyjna obszaru gminy	• Powierzchnia terenów wydzielonych pod strefy aktywności gospodarczej na terenie gminy – dane gminy Chrzanów;
	• Wpływy do budżetu gminy z podatku CIT – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS;
	• Poziom zadowolenia klientów z działania systemu obsługi inwestorów – badania własne gminy Chrzanów;
	• Liczba osób i firm, które skorzystały ze wsparcia merytorycznego, dotyczącego zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej – dane Powiatowego Urzędu Pracy i instytucji otoczenia biznesu;
• Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie gminy w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS.	
Cel operacyjny 1.3: Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia	• Liczba nowych podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 100 zarejestrowanych podmiotów – dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS;
	• Stosunek liczby nowych działalności gospodarczych rejestrowanych na terenie gminy do podmiotów wyrejestrowywanych – dane CEIDG;
	• Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym - dane gminy Chrzanów, dane BDL GUS;

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób objętych indywidualnym systemem doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach oświatowych – dane gminy Chrzanów / dane szkół i placówek oświatowych; • Liczba zarejestrowanych bezrobotnych – dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie; • Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych - dane Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie.
Cel operacyjny 1.4: Funkcjonalna i bezpieczna komunikacja	<ul style="list-style-type: none"> • Długość nowych dróg różnych kategorii wybudowanych i zmodernizowanych na terenie gminy [km] – dane gminy Chrzanów; • Średni czas przejazdu z Chrzanowa do Krakowa i Katowic różnymi środkami transportu – dane gminy Chrzanów (Biuro ds. Dróg i Płatnego Parkowania), dane operatorów różnych środków transportu • Długość nowych dróg rowerowych i kontrapasów [km] – dane gminy Chrzanów; • Liczba nowych miejsc parkingowych, w tym przy węzłach komunikacyjnych - dane gminy Chrzanów; • Liczba zdarzeń drogowych – dane Policji.
Obszar: ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA (DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH)	
Cel strategiczny: <i>Doskonalenie warunków życia mieszkańców wraz z podniesieniem jakości i dostępności usług publicznych</i>	
Cel operacyjny:	Proponowane mierniki monitorowania celu oraz źródła pozyskiwania:
Cel operacyjny 2.1 Dbałość o zasoby środowiska naturalnego i wykorzystanie ekologii dla zwiększenia atrakcyjności osadniczej gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy [km] – dane gminy Chrzanów lub BDL GUS; • Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej – dane gminy Chrzanów lub BDL GUS; • Liczba projektów wdrażających technologie OZE na terenie gminy - dane gminy Chrzanów; • Liczba godzin zajęć szkolnych w ramach edukacji ekologicznej – dane gminy Chrzanów; • Liczba projektów dot. wymiany źródeł grzewczych w instytucjach publicznych i gospodarstwach domowych na nowoczesne i ekologiczne – dane gminy Chrzanów; • Powierzchnia nowych, urządzonych terenów zielonych na terenie gminy [ha] – dane gminy Chrzanów; • Długość nowych lub zmodernizowanych sieci ciepłowniczych [km] – dane zakładów ciepłowniczych

Cel operacyjny 2.2: Rozwój i integracja oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy	• Liczba imprez kulturalnych i sportowych, organizowanych na terenie gminy – dane gminy Chrzanów
	• Liczba uczestników zajęć dodatkowych prowadzonych w instytucjach kultury – dane instytucji kultury;
	• Liczba ćwiczących w klubach sportowych – dane klubów sportowych;
	• Długość urządzonych i oznakowanych wielofunkcyjnych tras turystycznych na terenie gminy – dane gminy Chrzanów;
	• Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa w budżecie gminy - dane Gminy Chrzanów;
	• Korzystający z noclegów na terenie gminy w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego – w tym turyści zagraniczni – dane BDL GUS;
Cel operacyjny 2.3: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i skuteczna ochrona zdrowia mieszkańców	• Wskaźnik przyrostu naturalnego – dane BDL GUS;
	• Liczba akcji i wydarzeń promujących wartości rodzinne – dane gminy Chrzanów;
	• Liczba utworzonych miejsc odciążeniowych i innych stacjonarnych form wsparcia rodzin – dane OPS w Chrzanowie;
	• Udział osób korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej wg różnych kategorii – dane OPS w Chrzanowie;
	• Liczba miejsc całodobowych i dziennych form wsparcia – dane OPS w Chrzanowie;
	• Liczba wydanych pozwoleń na budowę – dane gminy Chrzanów;
	• Liczba i powierzchnia mieszkań w nowo oddanych budynkach wielorodzinnych – dane gminy Chrzanów;
Cel operacyjny 2.4: Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	• Suma środków publicznych przeznaczonych na poprawę stanu specjalistycznego wyposażenia służb ratowniczych – dane gminy Chrzanów;
	• Liczba punktów monitoringu wizyjnego na terenie gminy – dane gminy Chrzanów;
	• Liczba szkód górniczych na terenie gminy – dane gminy Chrzanów;
	• Liczba wypadków i kolizji drogowych, w tym z udziałem pieszych, na terenie gminy – dane gminy Chrzanów;

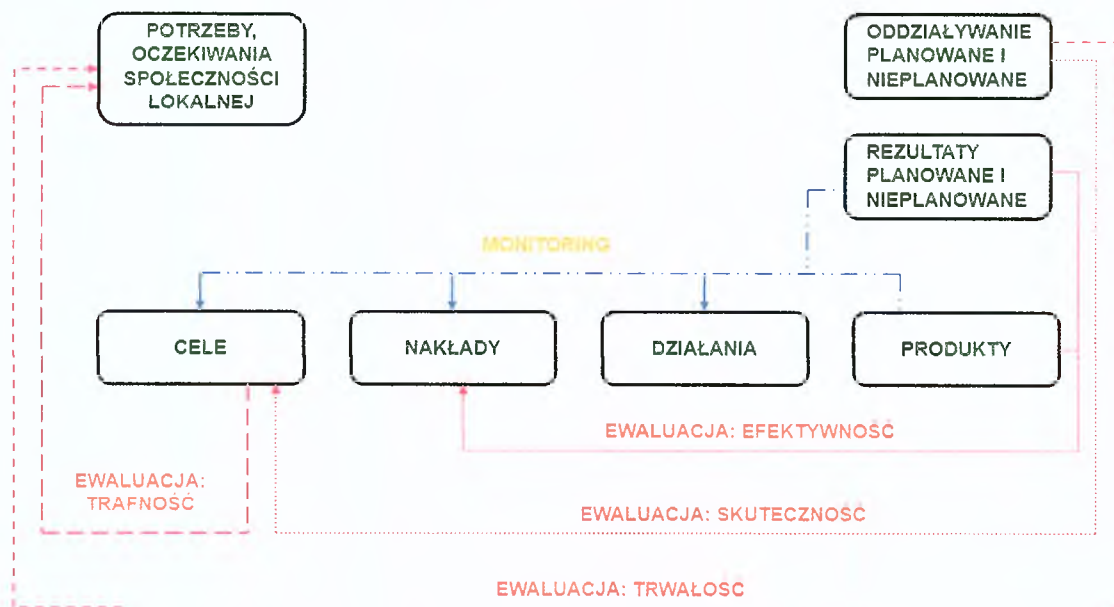
Obszar: KAPITAŁ SPOŁECZNY	
Cel strategiczny: <i>Budowanie spójności terytorialnej i rozwój kapitału społecznego</i>	
Cel operacyjny:	Proponowane mierniki monitorowania celu oraz źródła pozyskiwania:
Cel operacyjny 3.1 Wzmocnienie integralności społeczno-przestrzennej i wieloaspektowa aktywizacja obywatelska mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wolontariuszy z terenu gminy – dane organizacji pozarządowych z terenu gminy Chrzanów;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych organizacji pozarządowych, działających na terenie gminy – dane gminy Chrzanów, dane MPiPS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia obszarów przeznaczonych na cele społeczne /miejsca integracji społecznej – dane gminy Chrzanów;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba klubów sportowych i ćwiczących w sekcjach sportowych wg dyscyplin – dane gminy Chrzanów / klubów sportowych, dane BDL GUS;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i wartość projektów ukierunkowanych na likwidację barier architektonicznych - dane gminy Chrzanów.
Cel operacyjny 3.2: Wieloszczeblowe, partnerskie zarządzanie polityką rozwoju	<ul style="list-style-type: none"> • Wyniki cyklicznego monitoringu usług publicznych świadczonych przez Urząd Miejski w Chrzanowie oraz jednostki gminne - dane gminy Chrzanów;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba elektronicznych usług publicznych świadczonych przez gminę - dane gminy Chrzanów;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspólnych projektów międzysamorządowych w ramach powiatu chrzanowskiego i/lub subregionu Małopolski Zachodniej - dane gminy Chrzanów;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zadań publicznych zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym i/lub suma środków publicznych przekazywanych organizacjom pozarządowym – dane gminy Chrzanów;
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba projektów rewitalizacyjnych, zrealizowanych na obszarze gminy – dane gminy Chrzanów.

Opracowana przez komórkę odpowiedzialną za zarządzanie wdrażaniem Strategii analiza wskaźnikowa będzie podstawą do podejmowania oceny realizacji Strategii, wprowadzania uzupełnień oraz dokonywania niezbędnych i uzasadnionych zmian (reagowanie na zmieniające się uwarunkowania w otoczeniu wewnętrznym i społeczno-gospodarcze).

Przewodniczący Rady Miejskiej w Chrzanowie, na wniosek Burmistrza Miasta Chrzanowa, zwołuje na koniec roku kalendarzowego specjalne posiedzenie. Rada Miejska w Chrzanowie - na podstawie materiałów przygotowanych przez komórkę odpowiedzialną za zarządzanie wdrażaniem Strategii - dokonuje przeglądu i podsumowania rocznego realizacji Strategii. Propozycje niezbędnych zmian w zakresie realizowanych celów i kierunków interwencji Rada Miejska w Chrzanowie przedstawia Burmistrzowi Miasta Chrzanowa, który podejmuje decyzję o ich ewentualnym uwzględnieniu w Strategii. Komórka odpowiedzialna za zarządzanie wdrażaniem Strategii, na wniosek Burmistrza, wprowadza zmiany w dokumencie Strategii, który następnie poddawany jest pod głosowanie Rady Miejskiej w Chrzanowie.

Schemat 3 Funkcjonowanie systemu monitoringu i ewaluacji wdrażania Strategii.

Ponadto, co najmniej 2 razy - w połowie okresu obowiązywania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów, tj. w 2020 roku, oraz po zakończeniu jej realizacji, tj. po 2023 roku - będzie dokonywana ewaluacja, rozumiana jako ocena interwencji według jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które ma/miała spełnić. Ocena w trakcie realizacji Strategii (ewaluacja śródkresowa) ma dostarczyć informacji niezbędnych do korygowania

działań w zależności od potrzeb zmieniającej się sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej (otoczenia), natomiast ocena po zakończeniu wdrażania (ewaluacja ex-post) służy ustaleniu, czy realizacja założeń Strategii przyniosła oczekiwane efekty, a jednocześnie pozwala na identyfikację „dobrych” i „złych” praktyk w kontekście zarządzania i planowania strategicznego w samorządzie (wykorzystanie doświadczeń płynących z dotychczasowych działań wdrożeniowych do poprawy przyszłych przedsięwzięć). Ewaluacja śródkresowa i ex-post realizowana będzie w formie spotkania strategicznego z udziałem władz samorządowych oraz najważniejszych interesariuszy Strategii. Efektem winien być protokół, zawierający ocenę realizacji celów i kierunków interwencji określonych w ramach Strategii, a także (ewentualnie) propozycje niezbędnych zmian w zakresie założeń prowadzenia lokalnej polityki rozwoju. Ostateczną decyzję odnośnie uwzględnienia proponowanych uzupełnień i modyfikacji podejmuje Burmistrz Miasta Chrzanowa. Komórka odpowiedzialna za zarządzanie wdrażaniem Strategii na wniosek Burmistrza Miasta Chrzanowa odpowiedzialna jest za przygotowanie zmian w dokumencie Strategii, który następnie poddawany jest pod głosowanie Radzie Miejskiej w Chrzanowie.

ZGODNOŚĆ STRATEGII Z WYTYCZNYMI I ZAŁOŻENIAMI ZAWARTYMI W DOKUMENTACH WYŻSZEGO RZĘDU

Strategia Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 jest spójna z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, regionalnego i ponadlokalnego, w szczególności ze:

- Strategią na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - Europa 2020;
- Długookresową Strategią Rozwoju Kraju - Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności;
- Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo;
- Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020;
- Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020;
- Strategią Sprawne Państwo 2020;
- Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki - Dynamiczna Polska 2020;
- Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020;
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020;
- Strategią Rozwoju Powiatu Chrzanowskiego na lata 2015-2023.

Poniżej wykazano zgodność Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 z kluczowymi dokumentami planistycznymi na szczeblu regionalnym, definiującymi priorytety rozwojowe w obszarach tematycznie i sektorowo powiązanych z niniejszym dokumentem (SRWM 2011-2020 i RPO WM 2014-2020).

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

Tabela 3 Tabela zależności celów Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023 z założeniami nadrzędnych dokumentów strategicznych.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023	I GOSPODARKA, EDUKACJA I RYNEK PRACY	II ATRAKCYJNOŚĆ OSADNICZA (DOSTĘPNOŚĆ I JAKOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH)	III KAPITAŁ SPOŁECZNY
Cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Chrzanów na lata 2016-2023	1.1 Rozwój kapitału intelektualnego		
	1.2 Aktywizacja gospodarcza i inwestycyjna obszaru gminy		
	1.3 Aktywizacja zawodowa i przedsiębiorcza mieszkańców oraz wzrost zatrudnienia		
	1.4 Funkcjonalna i bezpieczna komunikacja		
	2.1 Dbłość o zasoby środowiska naturalnego i wykorzystanie ekologii dla zwiększenia atrakcyjności osadniczej gminy		
	2.2 Rozwój i integracja oferty kulturalnej oraz aktywnego spędzania czasu wolnego na terenie gminy		
	2.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i skuteczna ochrona zdrowia mieszkańców		
	2.4 Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego		
	3.1 Wzmocnienie integralności społeczno-przestrzennej i wieloaspektowa aktywizacja obywatelska mieszkańców		
	3.2 Wieloszczeblowe, partnerskie zarządzanie polityką rozwoju		

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020	1.1 Rozwój kapitału intelektualnego																				
	1.2 Budowa infrastruktury regionu wiedzy																				
	1.3 Kompleksowe wsparcie nowoczesnych technologii																				
	1.4 Rozwój kształcenia zawodowego i wspieranie zatrudnienia																				
	1.5 Wzmacnianie i promocja przedsiębiorczości																				
	2.1 Ochrona małopolskiej przestrzeni kulturowej																				
	2.2 Zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego																				
	2.3 Kształcenie kadr dla rozwoju i obsługi przemysłów czasu wolnego																				
	2.4 Wzmocnienie promocji dziedzictwa regionalnego oraz oferty przemysłów czasu wolnego																				
	3.1 Kraków nowoczesnym węzłem międzynarodowej sieci transportowej																				
	3.2 Wykreowanie subregionalnych węzłów transportowych																				
	3.3 Zwiększenie dostępności transportowej obszarów o najniższej dostępności w regionie																				
	3.4 Wsparcie instrumentów zarządzania zintegrowanymi systemami transportu																				
	3.5 Rozwój infrastruktury dla społeczeństwa informacyjnego																				

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CHRZANÓW NA LATA 2016-2023

Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020	Oś Priorytetowa 1. Gospodarka wiedzy												
	Oś Priorytetowa 2. Cyfrowa Małopolska												
	Oś Priorytetowa 3. Przedsiębiorcza Małopolska												
	Oś Priorytetowa 4. Regionalna polityka energetyczna												
	Oś Priorytetowa 5. Ochrona środowiska												
	Oś Priorytetowa 6. Dziedzictwo regionalne												
	Oś Priorytetowa 7. Infrastruktura transportowa												
	Oś Priorytetowa 8. Rynek pracy												
	Oś Priorytetowa 9. Region spójny społecznie												
	Oś Priorytetowa 10. Wiedza i kompetencje												
	Oś Priorytetowa 11. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej												
	Oś Priorytetowa 12. Infrastruktura społeczna												